

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE

EMERYTURY I RENTY
W 2011 R.

RETIREMENT PAY
AND PENSIONS
IN 2011

**Statistical
Information
and Elaborations**

**Informacje
i opracowania
statystyczne**

Warszawa 2012

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań Społecznych
i Warunków Życia
*CSO, Social Surveys
and Living Conditions Department*

kierujący
supervisor

dr Piotr Łysoń - Dyrektor Departamentu
Director of the Department

zespół
team

Joanna Marzęcka
Joanna Mikke
Elżbieta Król (wykresy i mapa)

Projekt okładki
Cover design
Druk i oprawa

Lidia Motrenko-Makuch

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

ISSN 2082-7164

Publikacja dostępna na <http://www.stat.gov.pl/>
Publication available on <http://www.stat.gov.pl/>

PRZEDMOWA

Niniejsza publikacja jest całościowym opracowaniem statystyki publicznej na temat emerytur i rent oraz populacji osób i gospodarstw domowych, korzystających z tych świadczeń.

Publikacja składa się z części metodologicznej, komentarza analitycznego i tabel wynikowych. Część metodologiczna obejmuje definicje pojęć stosowanych w statystyce dotyczącej emerytur i rent. Komentarz analityczny zawiera opis stanu i zmian zachodzących w: liczebności i strukturze populacji emerytów i rencistów, kwotach świadczeń emerytalno-rentowych, wysokości przeciętnej emerytury i renty. Obejmuje także informacje o dochodach i wydatkach gospodarstw domowych emerytów i rencistów, a także o ich warunkach mieszkaniowych i zagrożeniu ubóstwem.

Dział pierwszy części tabelarycznej obejmuje dane dotyczące populacji emerytów i rencistów oraz jej dynamiki, a także struktury według płci, wieku, zawodu, regionów, województw oraz instytucji wypłacających świadczenia.

W drugim dziale części tabelarycznej zaprezentowano kwoty świadczeń brutto według rodzaju (emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne), dynamikę ich zmian oraz przeciętne miesięczne kwoty emerytur i rent. Dane te są prezentowane w przekrojach według regionów i województw. Ponadto zostały przedstawione kwoty i liczebność świadczeń pozaubezpieczeniowych oraz relacje średniej miesięcznej emerytury brutto do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

W dziale trzecim umieszczono informacje dotyczące dochodów gospodarstw domowych emerytów i rencistów, wydatków tych gospodarstw na towary i usługi konsumpcyjne oraz na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego, a także subiektywnej oceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów.

Publikacja została opracowana na podstawie danych ze sprawozdawczości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych. Ponadto wykorzystano wyniki badań statystyki publicznej z „Badania budżetów gospodarstw domowych” i „Europejskiego badania dochodów i warunków życia” (EU-SILC).

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja okaże się cennym źródłem informacji o sytuacji materialnej emerytów i rencistów oraz wydatkach publicznych na emerytury i renty.

Dyrektor Departamentu
Badań Społecznych i Warunków Życia

dr Piotr Lysoń

PREFACE

This publication is a comprehensive elaboration by the Central Statistical Office on retirement pay and pensions in Poland as well as the population and households entitled to these benefits.

The publication consists of methodological part, analytical commentary and tables. The methodological part covers definitions of terminology used in social benefits statistics. The analytical commentary includes a description of the state and changes in the number and structure of retiree and pensioner population and the value of retirement and pension benefits and average amounts of payments as well as income and expenditures of retiree and pensioner households, their housing conditions and risk of poverty.

The first part of the tables covers data on dynamics and structure of retiree and pensioner population by sex, age, occupation, region, voivodship as well as by institutions distributing retirement pay and pensions.

The second part of the tables presents amounts of gross benefits by type (retirement pay, disability pension, family pension), dynamics of change and average monthly retirement and pension benefits. The data are presented by regions and voivodships. The elaboration also includes the value and number of non-insurance benefits as well as average monthly gross retirement pay in relation to the average monthly gross salary in the national economy sector.

The third part presents information on retiree and pensioner households income and expenditures on consumption goods, services and equipment as well as household running costs. Also information on subjective assessment of financial condition of retiree and pensioner households is presented.

The publication has been prepared on the basis of data from the reports of the Social Insurance Institution, the Agricultural Social Insurance Fund, the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Ministry of Justice and the Institute of Labour and Social Studies. Moreover, the publication presents the results of surveys carried out by the Central Statistical Office: Household Budget Survey and EU-SILC.

I hope that this publication will serve as an important source of information on financial situation of retirees and pensioners as well as public expenditures on retirement pay and pensions.

*Director
of the Social Surveys and Living Conditions
Department*

Piotr Łysoń, Ph.D.

SPIS TREŚCI

	Nr	Str.
PRZEDMOWA	x	3
DEFINICJE POJĘĆ	x	11
UWAGI OGÓLNE	x	14
KOMENTARZ ANALITYCZNY	x	17
Liczebność i struktura populacji emerytów i rencistów.....	x	17
Świadczenia emerytalno-rentowe w Polsce w 2011 r.	x	23
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS	x	24
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS	x	25
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSW i MS	x	27
Zmiany wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury w latach 2000-2011	x	29
Dochody gospodarstw domowych emerytów i rencistów	x	31
Wydatki gospodarstw domowych emerytów i rencistów	x	31
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w przedmioty trwałego użytkowania.....	x	33
Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych emerytów i rencistów	x	34
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów	x	34
Minimum socjalne i minimum egzystencji dla gospodarstw domowych emerytów	x	35
 TABLICE WYNIKOWE		
DZIAŁ I Świadczeniobiorcy		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w latach 2005-2011 według instytucji wypłacających	1	38
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów i województw w 2011 r.....	2	39
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów w 2011 r.	3	40
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów i województw w 2011 r.....	4	41
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów w 2011 r.....	5	42
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw w 2011 r.....	6	43
Przeciętna miesięczna liczba rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw w 2011 r.....	7	44
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw w 2011 r.....	8	45
Przeciętna miesięczna liczba rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw w 2011 r.....	9	46
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w 2011 r.....	10	47
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z pozarolniczego systemu ubezpieczeń według zawodów w 2011 r.	11	48
Emeryci i renciści jako odsetek populacji mieszkańców według województw w roku 2000 i 2011	12	49
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według płci i wieku w 2011 r.....	13	50
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według płci i wieku w 2011 r.	14	51
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej według płci i wieku w 2011 r.....	15	52

	Nr	Str.
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Sprawiedliwości według płci i wieku w 2011 r.	16	53
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych według płci i wieku w 2011 r.	17	54
DZIAŁ II Emerytury, renty i świadczenia pozaubezpieczeniowe		
Emerytury i renty brutto w latach 2005-2011 według instytucji wypłacających	18	56
Emerytury i renty brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw w 2011 r.	19	57
Renty z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw w 2011 r.	20	58
Emerytury i renty brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw w 2011 r.	21	59
Renty brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw w 2011 r.	22	60
Emerytury i renty brutto z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w 2011 r.	23	61
Liczba emerytów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w latach 2000 - 2011.	24	62
Liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w marcu 2011 r.	25	63
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w latach 2005 – 2011 według instytucji wypłacających	26	64
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów i województw w 2011 r.	27	65
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów w 2011 r.	28	66
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów i województw w 2011 r.	29	67
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów w 2011 r.	30	68
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw w 2011 r.	31	69
Przeciętna miesięczna renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw w 2011 r.	32	70
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw w 2011 r.	33	71
Przeciętna miesięczna renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw w 2011 r.	34	72
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w 2011 r.	35	73
Świadczenia pozaubezpieczeniowe z Ministerstwa Obrony Narodowej, z Ministerstwa Sprawiedliwości, z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w 2011 r.	36	74
Świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z rozdziału 75313 wydatków budżetu państwa w 2011 r.	37	75
Świadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego rozdziału 75313 wydatków budżetu państwa w 2011 r.	38	75
Emerytury i renty brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych według zawodów w 2011 r.	39	76
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2000-2011.	40	77

	Nr	Str.
Średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich w latach 2000-2011	41	77
DZIAŁ III Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów		
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów w 2011 r.	42	80
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów w 2011 r.	43	81
Dynamika przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów na tle ogółu gospodarstw domowych w 2011 r. (2010 r.=100)	44	82
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów w 2011 r.....	45	83
Dynamika przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów na tle ogółu gospodarstw domowych w 2011 r. (2010 r.=100)	46	84
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w niektóre przedmioty trwałego użytkowania w 2011 r.	47	85
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w niektóre przedmioty trwałego użytkowania w 2011 r. w porównaniu do 2010 r. (2010 r.=100).....	48	86
Trudności gospodarstw domowych emerytów i rencistów w zaspokajaniu potrzeb w 2011 r.	49	87
Wywiązywanie się gospodarstw domowych emerytów i rencistów ze zobowiązań finansowych w 2011 r.	50	87
Mieszkania użytkowane przez gospodarstwa domowe emerytów i rencistów w 2011 r.	51	88
Wyposażenie mieszkań emerytów i rencistów w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne w 2011 r.....	52	88
Stan mieszkań zajmowanych przez gospodarstwa domowe emerytów i rencistów w 2011 r. .	53	89
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów w 2011 r.	54	90
Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów w 2011 roku	55	90
WYKRESY		
Liczba emerytów i rencistów w Polsce w latach 2000–2011 (w tys. osób)	1	18
Osoby pobierające emerytury w grudniu 2011 roku według wieku (w tys.)	2	23
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS (w tys. zł).....	3	24
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS (w tys. zł)	4	26
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSW i MS (w tys. zł)	5	27
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2000-2011	6	29
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2000-2011	7	30
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów, przeciętna emerytura z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych a średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich w latach 2000-2011	8	35
MAPA		
Liczba emerytów i rencistów według województw oraz jako odsetek populacji mieszkańców w 2011 r.	1	20

CONTENTS

	No	Page
PREFACE	x	4
DEFINITIONS OF TERMS	x	11
GENERAL NOTES	x	14
ANALYTICAL COMMENTARY	x	17
<i>Number and structure of retirees' and pensioners' population</i>	x	17
<i>Retirement pay and pension benefits in Poland in 2011</i>	x	23
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from SII</i>	x	24
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from ASIF</i>	x	25
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from MND, MI and MS</i>	x	27
<i>Changes of average monthly retirement pay in 2000-2011</i>	x	29
<i>Income of retirees' and pensioners' households</i>	x	31
<i>Expenditures of retirees' and pensioners' households</i>	x	31
<i>Equipment with durable goods in retirees' and pensioners' households</i>	x	33
<i>Housing conditions retirees' and pensioners' households</i>	x	34
<i>Subjective opinion about financial situation of retirees' and pensioners' households</i>	x	34
<i>The subsistence minimum and social minimum for retirees' households</i>	x	35
 TABLES		
PART I Beneficiaries		
<i>Monthly average number of retirees and pensioners in 2005-2011 by institutions</i>	1	38
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by regions and voivodships in 2011</i>	2	39
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from Social Insurance Institution by regions in 2011</i>	3	40
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from Agricultural Social Insurance Fund by regions and voivodships in 2011</i>	4	41
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by regions in 2011</i>	5	42
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by voivodships in 2011</i>	6	43
<i>Monthly average number of pensioners from the Social Insurance Institution by voivodships in 2011</i>	7	44
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships in 2011</i>	8	45
<i>Monthly average number of pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships in 2011</i>	9	46
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior in 2011</i>	10	47
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the non-agricultural social security system by occupation in 2011</i>	11	48
<i>Retirees and pensioners by voivodships in 2000 and 2011 (in persons and as percent of total population)</i>	12	49
<i>Persons receiving retirement pay and pensions resulting from an inability to work from the Social Insurance Institution by sex and age in 2011.</i>	13	50
<i>Persons receiving retirement pay and pensions resulting from an inability to work from the Agricultural Social Insurance Fund by sex and age in 2011</i>	14	51

	No	Page
<i>Persons receiving retirement pay and pensions resulting from an inability to work from the Ministry of National Defence by sex and age in 2011.....</i>	15	52
<i>Persons receiving retirement pay and pensions resulting from an inability to work from the Ministry of Justice by sex and age in 2011.....</i>	16	53
<i>Persons receiving retirement pay and pensions resulting from an inability to work from the Ministry of Interior by sex and age in 2011.....</i>	17	54
PART II Retirement pay and pensions		
<i>Gross retirement pay and pensions in 2005-2011 by institutions.....</i>	18	56
<i>Gross retirement pay and pensions from the Social Insurance Institution by voivodships in 2011.....</i>	19	57
<i>Gross pensions from the Social Insurance Institution by voivodships in 2011.....</i>	20	58
<i>Gross retirement pay and pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships in 2011.....</i>	21	59
<i>Gross pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships in 2011.....</i>	22	60
<i>Gross retirement pay and pensions from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior in 2011.....</i>	23	61
<i>Number of retirees from the Social Insurance Institution by benefit amount in 2000-2011.....</i>	24	62
<i>Number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by benefit amount in March of 2011.....</i>	25	63
<i>Monthly average gross retirement pay and pension in 2005-2011 by institutions.....</i>	26	64
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Social Insurance Institution by regions and voivodships in 2011.....</i>	27	65
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Social Insurance Institution by regions in 2011.....</i>	28	66
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Agricultural Social Insurance Fund by regions and voivodships in 2011.....</i>	29	67
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Agricultural Social Insurance Fund by regions in 2011.....</i>	30	68
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Social Insurance Institution by voivodships in 2011.....</i>	31	69
<i>Monthly average gross pension from the Social Insurance Institution by voivodships in 2011....</i>	32	70
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships in 2011.....</i>	33	71
<i>Monthly average gross pension from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships in 2011.....</i>	34	72
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice, and the Ministry of Interior in 2011.....</i>	35	73
<i>Non-insurance benefits from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior in 2011.....</i>	36	74
<i>Benefits from the Social Insurance Institution from 75313 allocation in state budget in 2011.....</i>	37	75
<i>Benefits from the Agricultural Social Insurance Fund from 75313 allocation in state budget in 2011.....</i>	38	75
<i>Gross retirement pay and pensions from non-agricultural social security system by occupation in 2011.....</i>	39	76
<i>Relation of monthly average gross retirement pay from non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy in 2000-2011.....</i>	40	77
<i>Yearly subsistence minimum and social minimum for retirees' households in 2000-2011.....</i>	41	77

	No	Page
PART III Retirees' and pensioners' households		
<i>Monthly average income per capita in retirees' and pensioners' households in 2011.....</i>	42	80
<i>Monthly average expenditures per capita in retirees' and pensioners' households in 2011.....</i>	43	81
<i>Dynamics of monthly average expenditures per capita in retirees' and pensioners' households in relation to total households expenditure in 2011 (2010=100).....</i>	44	82
<i>Monthly average consumption of selected foodstuffs per capita in retirees' and pensioners' households in 2011.....</i>	45	83
<i>Dynamics of monthly average consumption of selected foodstuffs per capita in retirees' and pensioners' households in relation to total households' expenditure in 2011 (2010=100).....</i>	46	84
<i>Equipment with selected durable goods in retirees' and pensioners' households in 2011.....</i>	47	85
<i>Equipment with selected durable goods in retirees' and pensioners' households in 2011 compared with 2011 (2010=100).....</i>	48	86
<i>Difficulties in satisfying retirees' and pensioners' needs in their households in 2011.....</i>	49	87
<i>Honouring financial obligations by retirees' and pensioners' households in 2011.....</i>	50	87
<i>Dwellings occupied by retirees' and pensioners' households in 2011.....</i>	51	88
<i>Equipment of dwellings of retirees' and pensioners' households in technical and sanitary installations in 2011.....</i>	52	88
<i>Conditions of dwellings of retirees' and pensioners' households in 2011.....</i>	53	89
<i>Subjective opinion about financial situation of retirees' and pensioners' households in 2011....</i>	54	90
<i>Subjective opinion about health of retirees' and pensioners' in 2011.....</i>	55	90
GRAPHS		
<i>Number of retirees and pensioners in Poland in 2000–2011 (in thous. persons).....</i>	1	18
<i>Persons receiving retirements in December 2011 by age (in thous.).....</i>	2	23
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from SII (in thous.).....</i>	3	24
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from ASIF (in thous.).....</i>	4	26
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from the MND, the MI and the MJ(in thous.) ....</i>	5	27
<i>Relation of average monthly gross retirement pay from the non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy in 2000-2011.....</i>	6	29
<i>Relation of average monthly gross retirement pay from the Agricultural Social Insurance Fund to monthly average gross wages and salaries in the national economy in 2000-2011.....</i>	7	30
<i>Monthly average disposable income per capita in single retirees' households and average gross retirement pay from non-agricultural social security system to subsistence minimum and social minimum for retirees' households in 2000-2011.....</i>	8	35
MAP		
<i>Number of retirees and pensioners by voivodships and as percent of total population in 2011....</i>	1	20

DEFINICJE POJEĆ

- Emerytura** – świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu, który spełnia warunki uprawniające do emerytury z ubezpieczenia społecznego tzn. osiągnął wiek emerytalny zróżnicowany w zależności od płci, zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz ma odpowiedni okres składkowy i nieskładkowy. Wysokość emerytury dla osób, które urodziły się przed rokiem 1949 określona jest przez staż pracy i wysokość zarobków w wybranych okresach pracy.
Dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które przystąpiły do otwartego funduszu emerytalnego, lub które nie są członkami OFE i nie spełniły warunków do emerytury na dotychczasowych zasadach, wysokość emerytury jest uzależniona od wysokości kapitału zgromadzonego na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Warunki nabywania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych przez MON, MSW oraz MS oraz wysokość tych świadczeń uregulowane są odrębnie (ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 166, poz. 1609).
- Renta z tytułu niezdolności do pracy** - świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu, który jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz niezdolność do pracy powstała w okresach określonych przepisami, ale nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Jednakże w przypadku, gdy niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy ubezpieczonemu przysługuje renta, mimo iż nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego. Ponadto ubezpieczonemu przysługuje renta mimo, iż stał się niezdolny do pracy po upływie 18 miesięcy od ustania określonych okresów w przypadku, gdy ma odpowiednio długi okres składkowy i nieskładkowy (kobieta 20 lat, mężczyzna 25 lat).
- Renta rodzinna** – świadczenie pieniężne przysługujące uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki do uzyskania jednego z tych świadczeń, bądź pobierała zasiłek lub świadczenie przedemerytalne. Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna.
- Przeciętna emerytura i renta brutto** – została obliczona jako kwota świadczeń wypłaconych w danym okresie tj. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych) wraz z kwotą emerytur okresowych podzielona przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców w tym okresie.

5. **Dochód rozporządzalny** – obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz ze świadczeń pomocy społecznej), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- a) **dochód z pracy najemnej** – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego (wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń),
- b) **dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie**, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami,
- c) **dochód z pracy na własny rachunek**, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu,
- d) **dochód z własności** (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, dywidendy, nadwyżka bilansowa w spółdzielniach) i dochód z wynajmu nieruchomości (tj. przychody minus nakłady) niezwiązanych z prowadzoną działalnością oraz ziemi,
- e) **dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych**, który obejmuje emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy - po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe,
- f) **dochód ze świadczeń pozostałych, który obejmuje świadczenia z pomocy społecznej**, (m. in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia) oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary),
- g) **pozostały dochód**, który obejmuje m. in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

6. **Dochód do dyspozycji** – dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.
7. **Minimum socjalne** – kwota ustalana każdego roku przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie normatywnego modelu zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie przyjmującego postać „koszyków”, określonych ilościowo i wartościowo dla poszczególnych grup potrzeb. Minimum socjalne jest modelem zaspokajania potrzeb na niskim poziomie, ale jeszcze wystarczającym dla zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych i niezagrażającym biologicznemu i psycho-fizycznemu rozwojowi człowieka. Przy określaniu minimum socjalnego szczególny nacisk kładzie się na możliwość utrzymywania więzi społecznych, dlatego też „koszyk” ten obejmuje nie tylko zakup żywności, odzieży i obuwia, środki na utrzymanie mieszkania, ochronę zdrowia czy higienę, ale też wydatki umożliwiające wykonywanie pracy (transport lokalny i łączność), kształcenie i wychowanie dzieci, utrzymywanie więzi rodzinnych, kontaktów towarzyskich i minimalne uczestniczenie w kulturze.
8. **Minimum egzystencji** – kwota ustalana każdego roku przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie normatywnego modelu zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie przyjmującego postać „koszyków”, określonych ilościowo i wartościowo dla poszczególnych grup potrzeb. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psycho-fizycznego człowieka. Znajdują się w nim wyłącznie dobra służące zaspokajaniu potrzeb egzystencjalnych (żywność, odzież i obuwie, mieszkanie, ochrona zdrowia i higiena).
9. **Gospodarstwo domowe jednoosobowe** – osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami.
10. **Gospodarstwo domowe wieloosobowe** – zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie gospodarujących posiadanymi zasobami, w tym pieniężnymi. Gospodarstwa domowe reprezentujące podstawowe społeczno-ekonomiczne grupy ludności ustalono na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego (przeważającego) źródła utrzymania, a mianowicie: emerytura – gospodarstwa emerytów, renta – gospodarstwa rencistów.

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane dane zawierające informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez:
  - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa i dotacji celowej), a także od stycznia 2009 r. ze środków Otwartych Funduszy Emerytalnych w przypadku tzw. emerytur okresowych¹,
  - b) Ministerstwo Obrony Narodowej - w zakresie świadczeń wypłacanych byłym żołnierzom zawodowym i członkom ich rodzin – ze środków budżetu MON,
  - c) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych - w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom służb bezpieczeństwa publicznego tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i byłego Urzędu Ochrony Państwa oraz członkom ich rodzin – ze środków budżetu MSW,
  - d) Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin – ze środków budżetu MS.
2. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa i dotacji celowej), a także ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz budżetu państwa (renty kombatanckie i socjalne), w przypadku, gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego i z innych środków.
3. Dane o świadczeniach emerytalno-rentowych nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.
4. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m. in.:
  - a) pracownicy,

---

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2009 r. w sprawie terminu i sposobu dokonywania przez ZUS i OFE czynności dotyczących okresowych emerytur kapitałowych (Dz. U. Nr 6, poz. 34)

- b) osoby wykonujące pracę nakładczą,
  - c) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych,
  - d) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia,
  - e) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści),
  - f) duchowni,
  - g) żołnierze zawodowi,
  - h) funkcjonariusze służb bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej oraz b. Urzędu Ochrony Państwa,
  - i) rolnicy indywidualni,
  - j) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatancki oraz od – 1991 r. - osoby represjonowane.
5. Kwoty wypłat świadczeń emerytalno-rentowych podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych i składek na ubezpieczenia zdrowotne.
  6. W publikacji zaprezentowano informacje o świadczeniach finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313. Są to: ryczałty energetyczne, dodatki kombatanckie, świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej, świadczenia pieniężne dla osób deportowanych, dodatki kompensacyjne oraz świadczenia pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych.
  7. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
  8. W publikacji wykorzystano dane otrzymane od następujących instytucji:
    - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (tab. 1-3, 6, 7, 11-13, 18-20, 24-28, 31, 32, 37, 39-41, 53, wykresy 1-3, 6, 8, mapa 1),
    - b) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (tab.1, 4, 5, 8, 9, 12, 14, 18, 21, 22, 26, 29, 30, 33, 34, 38, wykres 1, 4, 7, mapa 1),
    - c) Ministerstwo Obrony Narodowej (tab. 1, 10-12, 15, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1, 2, 5, 6, 8, mapa 1),
    - d) Ministerstwo Sprawiedliwości (tab.1, 10-12, 16, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1, 2, 5, 6, 8, mapa 1),

- e) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (tab.1, 10-12, 17, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1, 2, 5, 6, 8, mapa 1),
- f) Informacja sygnalna z badania budżetów gospodarstw domowych (tab. 41-48, 51, 52, 54, wykres 8),
- g) Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności (EU-SILC) 2011 (tab. 49, 50, 51, 53, 55),
- h) Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (tab. 41, wykres 8).

KOMENTARZ ANALITYCZNY

Liczebność i struktura populacji emerytów i rencistów

W 2011 roku liczba emerytów i rencistów w Polsce wyniosła 9 123,6 tys. osób i była o 1,3% niższa niż w roku poprzednim. W stosunku do liczby ludności Polski grupa ta stanowiła 23,7% (spadek o 0,3 punktu procentowego).²

W ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych emerytury i renty wypłacane są przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i tzw. „resorty mundurowe”: Ministerstwo Obrony Narodowej (MON), Ministerstwo Sprawiedliwości (MS) i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW), a w ramach systemu rolniczego przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS).

Z pozarolniczego systemu emerytury i renty przeciętnie miesięcznie pobierało 7 796,9 tys. osób, o 0,9% mniej w stosunku do roku poprzedniego, a z KRUS świadczenia wypłacono 1 326,6 tys. osób (spadek o 3,5%).

Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 7414,2 tys. osób, co stanowiło spadek o 1% w porównaniu do 2010 r., z Ministerstwa Obrony Narodowej 161,0 tys. osób (wzrost o 0,3%), z Ministerstwa Sprawiedliwości 29,4 tys. osób (wzrost o 3,6%), oraz z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych 192,3 tys. osób (wzrost o 2%).

Przeciętna miesięczna liczba emerytów pobierających świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 4 973,0 tys. osób, mniej o 0,5% w porównaniu do 2010 r., liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy wyniosła 1 174,5 tys. osób – spadek o 4,4%, a liczba osób pobierających renty rodzinne – 1266,7 tys. osób i ukształtowała się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego.

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 1 056,3 tys. osób pobierało świadczenia emerytalne, o 3,6% mniej niż w roku poprzednim, natomiast pozostałe osoby otrzymywały renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty rodzinne (odpowiednio: 227,0 tys.- spadek o 3,3% i 43,0 tys. osób spadek o 0,5% w porównaniu do 2010 r.).

Przeciętna miesięczna liczba emerytów pobierających świadczenia z MON wyniosła 106,2 tys. osób (wzrost o 0,4%), liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do

---

² Spadek do danych zeszłorocznych przeliczonych na podstawie wyników NSP'2011

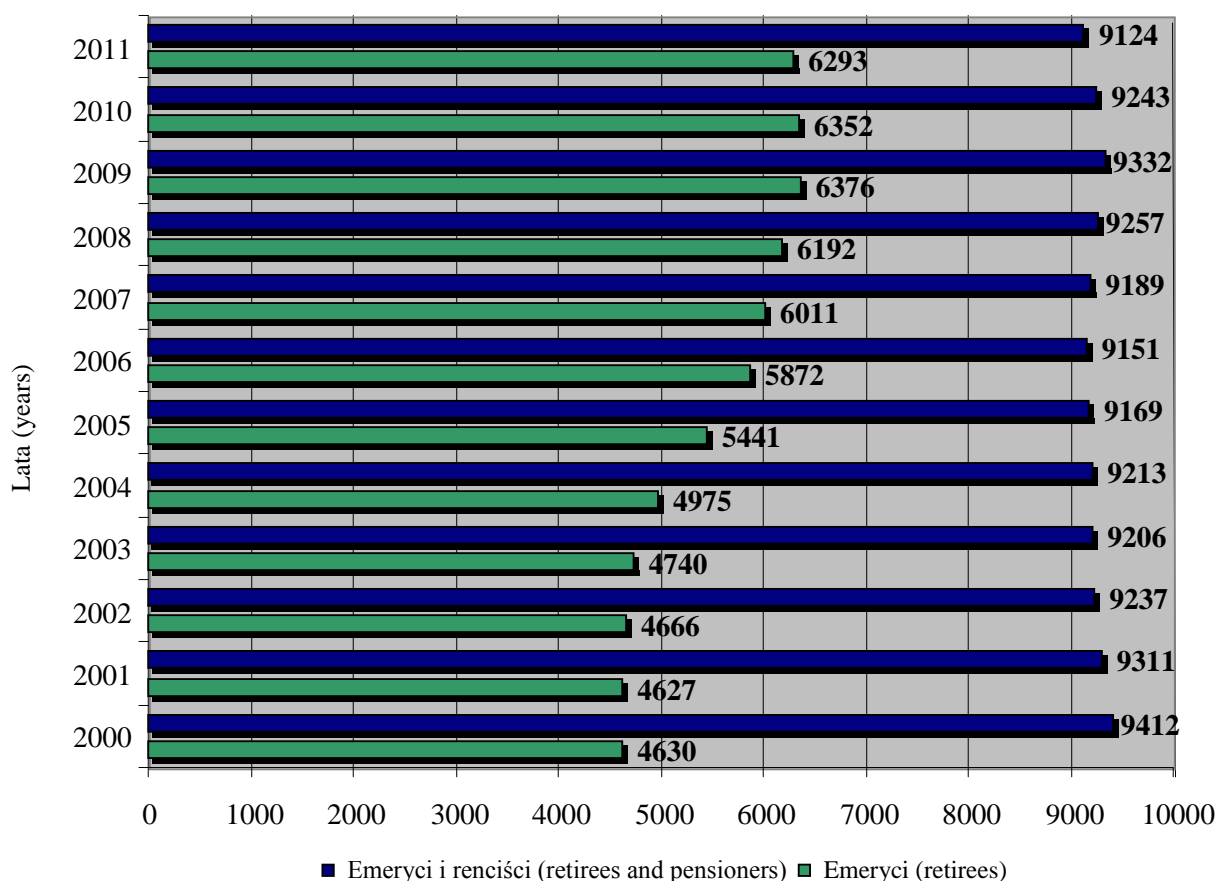
pracy 16,7 tys. osób (spadek o 3%), a liczba osób pobierających renty rodzinne 38,1 tys. osób (wzrost o 1,5%).

Wśród świadczeniobiorców z MS 21,3 tys. osób pobierało emerytury (wzrost o 4,6%), 2,1 tys. osób renty z tytułu niezdolności do pracy (podobnie jak w 2010 r.), prawie 6,1 tys. osób renty rodzinne (wzrost o 2,0 %).

Przeciętna miesięczna liczba emerytów pobierających świadczenia z MSW wyniosła 136,6 tys. osób (wzrost o 2,4 %), liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy 17,6 tys. osób (wzrost o 0,8%), natomiast liczba osób pobierających renty rodzinne 38,2 tys. osób (wzrost o 1,3%).

**WYKRES 1. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW W POLSCE W LATACH 2000–2011
(W TYS. OSÓB)^{a)}**

*GRAPH 1. NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS IN POLAND IN 2000–2011
(IN THOUS. PERSONS)^{a)}*

a) W latach 2005 i 2006 bez rent strukturalnych w rolnictwie wprowadzonych od 1 I 2002 r. ustawą z dnia 26 IV 2001 r. (Dz. U., Nr 52, poz. 539) z późniejszymi zmianami.

a) In 2005 and 2006 excluding structural pensions in agriculture introduced on 1 I 2002 by the law dated 26 IV 2001 (Journal of Laws No. 52, item 539) with later amendments.

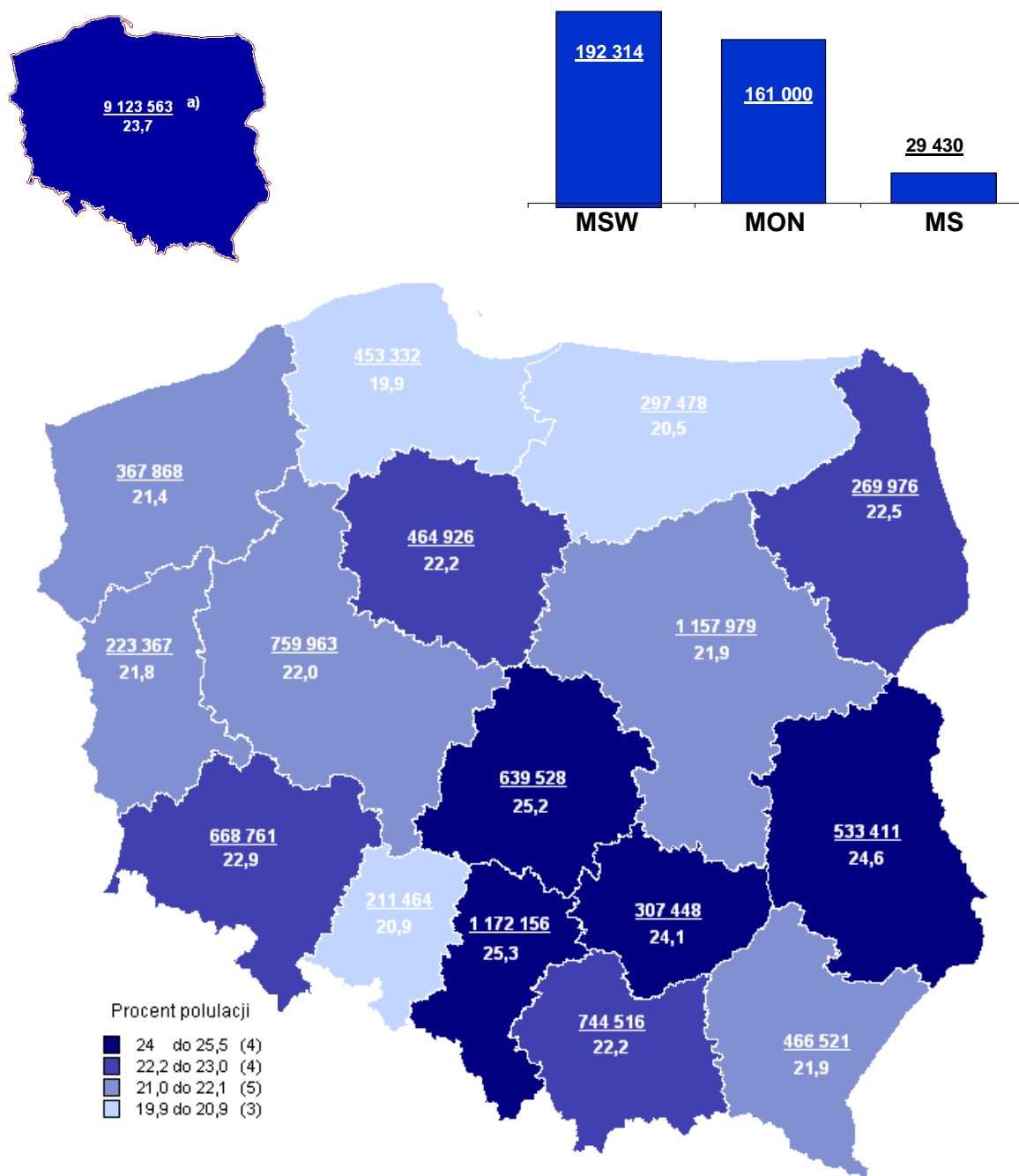
Zmiany wewnątrz grupy społeczno-ekonomicznej emerytów i rencistów pokazuje wykres 1. W latach 2000-2006 obserwowaliśmy systematyczny spadek łącznej liczby emerytów i rencistów w Polsce, a w następnych latach do 2009 r. występował wzrost tej liczby. W 2011 r. liczba świadczeniobiorców emerytur i rent zmniejszyła się w odniesieniu do roku poprzedniego o 120 tys. (1,3%). W okresie od 2000 do 2009 występował systematyczny wzrost liczby emerytów (z 4 630 tys. w 2000 r. do 6 376 tys. w 2009 r.) i wzrost ten występował regularnie każdego roku (z wyjątkiem 2001) przy jednoczesnym spadku liczby rencistów. Odmiennie zjawisko wystąpiło w latach 2010 i 2011. W 2011 r. liczba emerytów w stosunku do roku poprzedniego spadła o 59 tys. (0,9 %) przy jednoczesnej kontynuacji trendu spadkowego liczby rencistów.

Liczbę emerytów i rencistów pobierających w 2011 r. świadczenia z ZUS i KRUS oraz jako odsetek populacji mieszkańców każdego województwa przedstawia mapa 1. Największa liczba emerytów i rencistów została odnotowana w województwach: śląskim (1 172,2 tys. osób) i mazowieckim (1 158,0 tys. osób), natomiast najniższa w województwie opolskim (211,5 tys. osób) i lubuskim (223,4 tys. osób). W stosunku do liczby ludności, najwyższy odsetek wynoszący 25,3% odnotowano w województwie śląskim oraz w województwie łódzkim (25,2%), a najniższy – 19,9% w województwie pomorskim.

Porównanie bezwzględnej liczby emerytów i rencistów korzystających ze świadczeń w roku 2000 i w 2011 pokazuje, że obecnie ta grupa społeczno-ekonomiczna jest nieco mniej liczna. Emeryci i renciści stanowili w 2011 r. około 23,7% ludności Polski - o 0,7 punktu procentowego mniej niż w 2000 r.

MAPA. 1. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW ORAZ JAKO ODSETEK POPULACJI MIESZKAŃCÓW W 2011 R.

MAP. 1. NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS BY VOIVODSHIPS AND AS PERCENT OF TOTAL POPULATION IN 2011

a) Liczba emerytów i rencistów w Polsce ogółem. W podziale na województwa uwzględniono emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia wypłacane przez ZUS i KRUS, bez rent wypadkowych finansowanych z FUS, a wypłacanych przez MON, MSW i MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW i MS oraz z KRUS bez GBRZ i świadczeń finansowanych z FER a wypłacanych przez MON, MSW i MS. a) Number of retirees and pensioners in Poland in total. Distribution by voivodships includes retirees and pensioners receiving benefits from the SII and ASIF, excluding persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MI, the MJ simultaneously to retirement pay and pensions financed from the MND, the MI, the MJ as well as from the ASIF excluding GBRZ benefit and benefits financed from PF and paid from the MND, the MJ and the MI.

W każdym z 6 regionów kraju (NTS1) spadła liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS. Największy spadek odnotowano w regionie południowo-zachodnim (o 1,4%) oraz centralnym (o 1,3%), natomiast najniższy - w regionie północnym (o 0,2%). W żadnym województwie nie odnotowano wzrostu liczby osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe. Największy spadek liczby osób pobierających emerytury i renty wystąpił w województwie lubuskim (o 2,2%) oraz w województwie podlaskim (o 1,9%). Liczba emerytów z ZUS w 2011 r. spadła średnio o 0,5% - najwięcej w regionach: południowo-zachodnim i centralnym (o 1,1%), mniej w południowym (o 0,6%) i północno-zachodnim (0,4%). W regionie wschodnim liczba emerytów nie uległa zmianie w porównaniu z 2010 r., a w regionie północnym wzrosła o 0,7%. Równie zróżnicowana była sytuacja w województwach. W 6 odnotowano wzrost liczby emerytów – najwyższy w województwach pomorskim i podkarpackim (o 0,8%), w 10 spadek – największy (o 1,9%) w województwach lubuskim i podlaskim.

W porównaniu do 2010 r. zanotowano spadek liczby świadczeniobiorców z KRUS w każdym z 6 regionów (NTS1). Największy zarejestrowano w regionie południowo-zachodnim (o 4,5%), gdzie również odnotowano największy spadek liczby osób pobierających świadczenia emerytalne (o 5,2%). We wszystkich województwach zmniejszyła się liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z KRUS. Największy spadek wystąpił w województwach: lubuskim (o 5,1%) oraz śląskim (o 4,7%).

Zarówno wśród osób pobierających świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jak i wśród świadczeniobiorców z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zmniejszyła się liczba rencistów, którzy pobierają świadczenia z tytułu niezdolności do pracy. W skali całego kraju, w ZUS zanotowano w 2011 r. spadek liczby rencistów o 4,4% w porównaniu do 2010 r., a w systemie ubezpieczeń rolniczych liczba rencistów zmniejszyła się o 3,3% . Skala spadków wahała się w poszczególnych regionach Polski od 3,5% do 5,0% (dla rencistów z ZUS) oraz od 1,4% do 4,2% (dla rencistów z KRUS), z wyjątkiem regionu południowego, w którym nastąpił niewielki wzrost o 0,2% .

W 2011 r. ZUS wypłacał przeciętnie miesięcznie 1 174,5 tys. rent z tytułu niezdolności do pracy (spadek o 4,4% w stosunku do 2010 r.), a KRUS 227,0 tys.(mniej o 3,3% w porównaniu z 2010 r.).

Najwięcej rencistów pobierających świadczenia z tytułu niezdolności do pracy z ZUS ubyło w województwie zachodniopomorskim (spadek o 6,4% w porównaniu z 2010 r.), a najmniej w województwach: kujawsko-pomorskim (spadek o 2,7%) i warmińsko-mazurskim (o 2,9%). W przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy wypłacanych z KRUS,

największy ubytek rencistów zanotowano w województwach: łódzkim (spadek o 5,7%) i lubelskim (o 5,4%) a najmniejszy w województwie śląskim (o 0,1%). Województwo małopolskie było jedynym, w którym liczba takich rent z KRUS wzrosła (o 0,3%).

Liczba rent z tytułu niezdolności do pracy wypłacanych przez poszczególne resorty była zróżnicowana. W MON wypłacano przeciętnie miesięcznie 16,7 tys. rent, w MS 2,1 tys., natomiast w MSW 17,6 tys. W MSW odnotowano wzrost liczby osób pobierających renty z tego tytułu o 0,8%, w MS spadek o 0,5%, natomiast w MON liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy spadła o 3%.

W całym kraju w 2011 r. ZUS wypłacał przeciętnie miesięcznie 1 266,7 tys. rent rodzinnych (poziom zbliżony do roku ubiegłego), KRUS - 43,0 tys. (spadek o 0,5%). W MON wypłacano przeciętnie miesięcznie 38,1 tys. rent rodzinnych (wzrost o 1,5% w porównaniu do roku poprzedniego), w MS – 6,1 tys. (wzrost o 2,0%), a w MSW -38,2 tys. rent rodzinnych (wzrost o 1,3%).

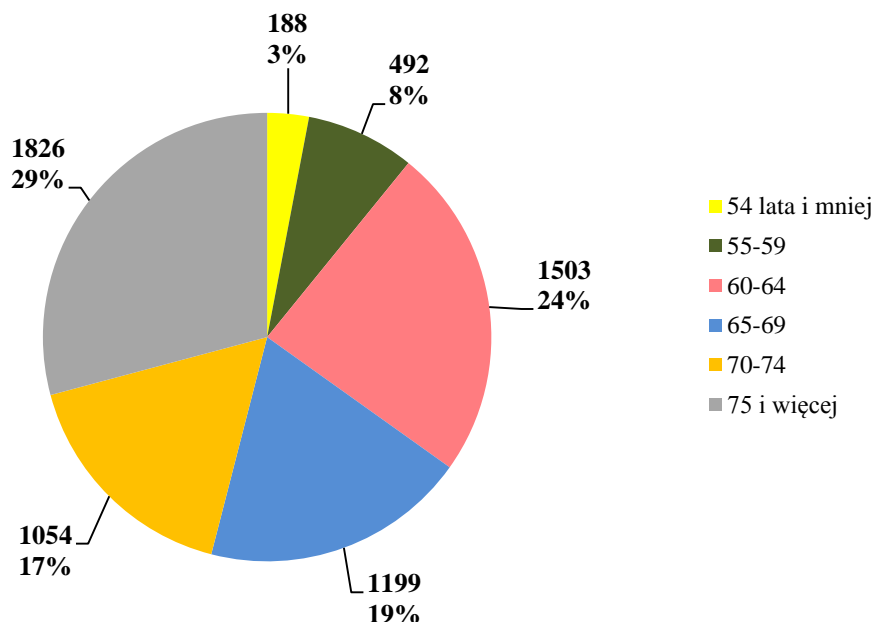
W przypadku liczby rent rodzinnych wypłacanych z ZUS nie zanotowano w województwach zmian większych niż o 0,4%. Wzrosty odnotowano w 9 województwach: od 0,1% w województwie podlaskim i lubelskim do 0,3% w województwach: opolskim i podkarpackim, natomiast spadki wystąpiły w 7 województwach (od 0,1% w województwach: kujawsko-pomorskim, lubuskim, małopolskim i mazowieckim do 0,4% w województwie łódzkim). W województwach: pomorskim i świętokrzyskim nie odnotowano zmian w porównaniu do ubiegłego roku. Nieco większe zróżnicowania widoczne były w przypadku rent rodzinnych z KRUS: wzrosty w 4 województwach (od 0,1% w województwie zachodniopomorskim do 1,3%, w małopolskim), a spadki w 11 województwach (od 0,1% w województwie świętokrzyskim do 1,5% w województwie wielkopolskim). W województwie lubuskim nie odnotowano zmian w porównaniu z rokiem ubiegłym.

W grudniu 2011 roku najliczniejszą grupę osób pobierających emerytury w ramach rolniczego i pozarolniczego systemu stanowiły osoby w wieku 75 lat i więcej, natomiast najmniej liczną – świadczeniobiorcy w wieku 54 lata i mniej. Przedstawia to wykres 2.

WYKRES 2. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY W GRUDNIU 2011 ROKU WEDŁUG WIEKU (W TYS.)

GRAPH 2. PERSONS RECEIVING RETIREMENTS IN DECEMBER 2011 BY AGE (IN THOUS.).

Stan w dniu 31 XII/ As of 31 XII

Świadczenia emerytalno-rentowe w Polsce w 2011 roku

Łączna kwota świadczeń emerytalno-rentowych ogółem w Polsce w 2011 r. wyniosła 177 304 mln zł i była wyższa o 3,8% w porównaniu do 2010 r.

Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wypłacono 161 603 mln zł (wzrost o 4,2%), z czego na wypłaty z ZUS przypadło 148 511 mln zł (wzrost o 4%), z MON - 5 526,4 mln zł (wzrost o 4,5%), z MS - 1050,2 mln zł (wzrost o 10%) i z MSW - 6 515,1 mln zł (wzrost o 7,7%).

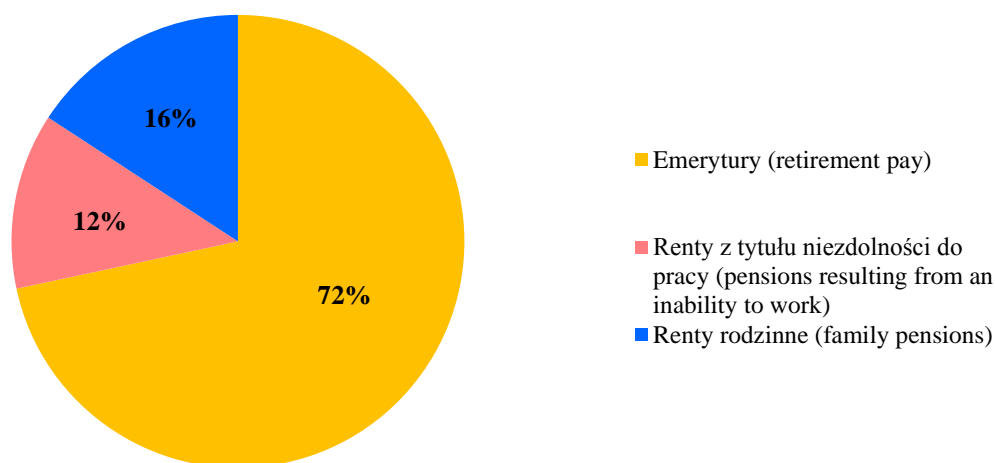
Kwota emerytur i rent brutto z KRUS wyniosła 15 701 mln zł (spadek o 0,3% w porównaniu do 2010 r.)

Przeciętna miesięczna kwota emerytur i rent brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1 727,25 zł (wzrost o 5,1%), w tym z ZUS - 1 669,22 zł (wzrost o 5,1%), natomiast w KRUS ukształtowała się na poziomie 986,24 zł (wzrost o 3,3%). Przeciętna miesięczna kwota emerytur i rent brutto z MON wyniosła 2 860,44 zł (wzrost o 4,2%), z MS 2 973,64 zł (wzrost o 6,1%), natomiast z MSW 2 823,13 zł (wzrost o 5,6%).

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS

Łączna kwota przeznaczona na emerytury z ZUS w 2011 r. wyniosła 106 406,5 mln zł i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 4,5%, na renty z tytułu niezdolności do pracy wydano 18 648,3 mln zł (wzrost o 0,3%), natomiast na renty rodzinne - 23 456,3 mln zł (wzrost o 4,6%). Procentowy udział świadczeń wypłacanych przez ZUS przedstawia wykres 3.

WYKRES 3. KWOTA ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH Z ZUS (W %)
GRAPH 3. AMOUNT OF RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS FROM SII (IN %)

Najwyższe kwoty na świadczenia emerytalne z ZUS w 2011 r. wypłacane były w województwach: śląskim – 19 505,0 mln zł i mazowieckim – 15 399,3 mln zł a najniższe w województwach: podlaskim – 2 396,8 mln zł i lubuskim – 2 509,8 mln zł. W porównaniu do 2010 r. we wszystkich województwach odnotowano wzrost kwot przeznaczonych na świadczenia emerytalne, w przedziale od 2,4% w województwie lubuskim do 6,3% w województwie świętokrzyskim.

Przeciętna miesięczna emerytura z ZUS wyniosła 1 783,06 zł, i wzrosła o 5% w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (przeciętna miesięczna emerytura wyniosła 2 173,62 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 549,66 zł).

Na renty z tytułu niezdolności do pracy, znacząco więcej niż w innych województwach, przeznaczono w województwie śląskim – 3 340,0 mln zł, a najmniej w województwie opolskim – 295,3 mln zł. W porównaniu z emeryturami dynamika wzrostu tych świadczeń była znacznie niższa, tj. od spadku o 1,7% w województwie zachodniopomorskim do wzrostu o 2,2% w województwie kujawsko-pomorskim.

Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy z ZUS wyniosła 1 323,19 zł (wzrost o 4,9%). Podobnie jak w przypadku emerytur najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (1 752,26 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 091,58 zł).

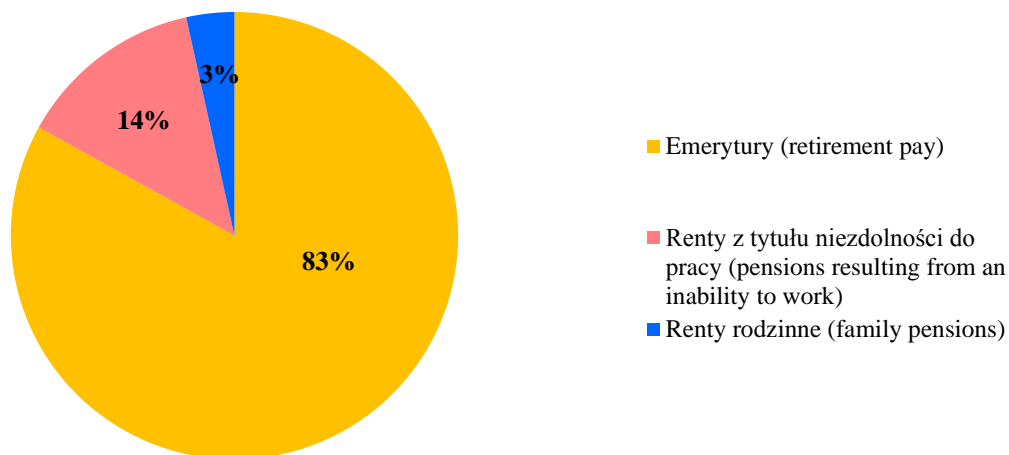
Na wypłaty rent rodzinnych najwięcej przeznaczono w województwie śląskim – 5 238,3 mln. zł, a najmniej w województwie podlaskim – 414,6 mln zł. Dynamika wzrostu tych świadczeń była znacząco wyższa niż rent z tytułu niezdolności do pracy i nieznacznie zróżnicowana pomiędzy województwami. W stosunku do roku poprzedniego najwyższy wzrost odnotowano w województwach: opolskim i zachodniopomorskim (o 5,1%), a najniższy w województwie łódzkim (o 4,1%).

Przeciętna miesięczna renta rodzinna z ZUS ukształtowała się na poziomie 1 543,14 zł i wzrosła o 4,6% w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (1984,34 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1304,53 zł). W porównaniu do 2010 r. wzrost przeciętnej kwoty renty rodzinnej odnotowano we wszystkich województwach. Najwyższy wzrost wystąpił w województwach: mazowieckim i lubuskim (o 4,9%), a najniższy - w województwie śląskim (o 4,3%).

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS

Łączna kwota przeznaczona na emerytury z KRUS w 2011 r. wyniosła 13 037,0 mln zł i spadła w stosunku do roku poprzedniego o 0,5%, na renty z tytułu niezdolności do pracy wydano 2 117,7 mln zł (wzrost o 0,1%), natomiast na renty rodzinne - 544,3 mln zł (wzrost o 3,8%). Procentowy udział świadczeń wypłacanych przez KRUS przedstawia wykres 4.

WYKRES 4. KWOTA ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH Z KRUS (W %)
GRAPH 4. AMOUNT OF RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS FROM ASIF
(IN %)

Najwyższe kwoty na świadczenia emerytalne z KRUS w 2011 r. wypłacane były w województwach: mazowieckim – 1 931,7 mln zł i lubelskim – 1 695,9 mln zł. Najniższą kwotę świadczeń zanotowano w województwie lubuskim – 248,1 mln zł. Zaobserwowano niewielkie spadki lub wzrosty w poszczególnych województwach. Wzrosty odnotowano w trzech województwach: kujawsko-pomorskim (o 0,7%), wielkopolskim (o 0,6%) i podlaskim (o 0,2%). W pozostałych województwach wystąpił spadek nakładów na świadczenia emerytalne – najwyższy w województwie śląskim (o 2,5%) oraz w województwach: dolnośląskim i lubuskim (o 2,4%).

Przeciętna miesięczna emerytura z KRUS wyniosła 1028,51 zł i wzrosła o 3,2% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwach: śląskim (przeciętna miesięczna emerytura wyniosła 1 311,58 zł), lubuskim (1 192,78 zł) i dolnośląskim (1 157,46 zł) i zachodniopomorskim (1 119,71 zł). W dwunastu województwach świadczenie to nie przekraczało kwoty 1 100 zł (najniższe było w województwie podlaskim – 975,86 zł).

Na renty z tytułu niezdolności do pracy najczęściej środków przeznaczono w województwie lubelskim – 316,0 mln zł (spadek o 1,9 w porównaniu do roku poprzedniego), a najmniej w województwie opolskim – 28,8 mln zł (wzrost o 1,9%).

Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy z KRUS wyniosła 777,37 zł - wzrost o 3,5% w porównaniu do 2010 r. i jej wysokość w poszczególnych

województwach była zbliżona – od 751,92 zł (wzrost o 3,7%) w województwie mazowieckim do 808,57 zł (wzrost o 3,4%) w województwie lubuskim.

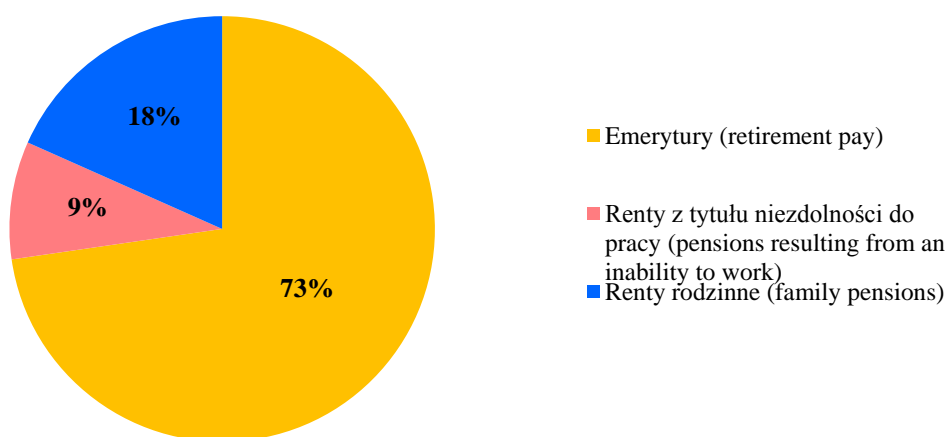
Na wypłaty rent rodzinnych najwięcej środków przeznaczono w województwie mazowieckim – 87,4 mln zł, a najmniej w województwie lubuskim – 8,0 mln zł. W porównaniu do 2010 r. we wszystkich województwach zaobserwowano wzrost nakładów, największy w województwie małopolskim (o 5,4%).

Przeciętna miesięczna renta rodzinna z KRUS ukształtowała się na poziomie 1 054,23 zł i wzrosła o 4,3% w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższą przeciętną rentę rodzinną odnotowano w województwie zachodniopomorskim – 1 266,47 zł (wzrost o 3,2% w stosunku do roku poprzedniego), a najniższą w województwach: małopolskim – 998,43 zł (wzrost o 4,0%) i wielkopolskim 998,47 zł.(wzrost o 4,4%).

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSW i MS

Niewielką, ale istotną i specyficzną częścią systemu emerytalno-rentowego są świadczenia wypłacane przez resorty: obrony narodowej, sprawiedliwości oraz spraw wewnętrznych. W 2011 r. te trzy ministerstwa wypłaciły łącznie 13 091,7 mln zł z tytułu świadczeń emerytalno-rentowych (wzrost o 6,5% w porównaniu do 2010 r.). Największy udział w tych wydatkach miało MSW - 6,515,1 mln zł.

WYKRES 5. KWOTA ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH Z MON, MSW I MS (W %)
GRAPH 5. AMOUNT OF RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS FROM MND, MI AND MJ (IN %)

Największą część świadczeń wypłacanych łącznie przez MON, MSW, MS przeznaczono na wypłaty emerytur (9 519,0 mln zł dla 264,0 tys. emerytów).

W 2011 r. zanotowano wzrost tych świadczeń o 7,3%, w porównaniu do roku poprzedniego. Na wypłaty rent z tytułu niezdolności do pracy wydatkowano kwotę 1 171,4 mln zł - wzrost o 2,8%. Kwota wydatków na renty rodzinne wyniosła 2 401,3 mln zł (wzrost o 5,3%).

Wzrost wydatków na emerytury był najwyższy w MS (o 11,6%), a najniższy w MON (o 5,0%). W MSW wzrost wydatków wynosił 8,5%.

Wysokość przeciętnej emerytury w resortach w 2011 r. wyniosła: 2 986,60 zł w MON (wzrost o 4,5%), 3 160,10 zł w MS (wzrost o 6,7%) oraz 2 994,70 zł w MSW (wzrost o 5,9%). Podobnie jak w ZUS i w KRUS, przeciętne emerytury były najwyższym z wypłacanych świadczeń.

Wzrost wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy był najwyższy w MSW i wyniósł 5,8% w porównaniu do 2010 r. W pozostałych resortach wzrosty wynosiły kolejno: w MON – 0,2%, w MS – 3,7%. Najwyższą rentę z tytułu niezdolności do pracy wypłacał pion emerytalno-rentowy MON - przeciętnie 2 879,47 zł (wzrost o 3,2%). Wysokość tego świadczenia w MSW wyniosła średnio 2 515,63 zł (wzrost o 5,0%) a w MS – 2 459,76 zł (wzrost o 4,2%).

Równie wysoką dynamiką cechowały się wydatki na renty rodzinne (przeciętny wzrost w resortach o 5,3% w skali roku). W 2011 r. przeznaczono na nie 2 401,3 mln zł. W poszczególnych resortach wydatkowano następujące kwoty: MON – 1 143,2 mln zł (wzrost o 5,3%), MS – 181,3 mln zł (wzrost o 5,5%) i MSW – 1 076,7 mln zł (wzrost o 5,4%). Najwyższą rentę rodzinną wypłacał MON - przeciętnie 2 500,57 zł (wzrost o 3,7%), nieznacznie niższą MS – 2 496,60 zł (wzrost o 3,4%), a MSW – 2 350,86 zł (wzrost o 4,1%).

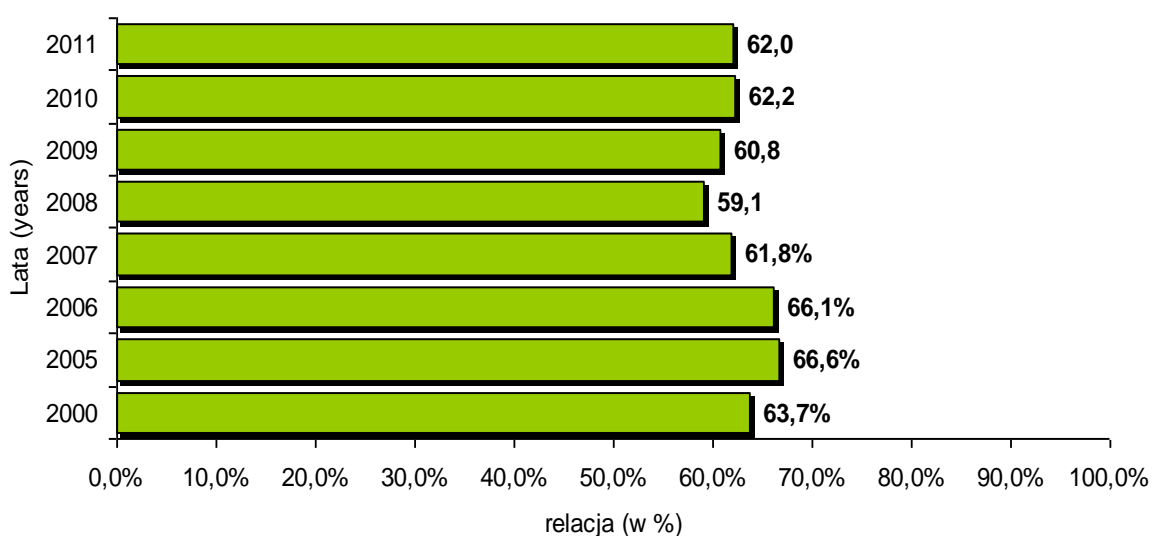
Przeciętne wysokości świadczeń emerytalno-rentowych wypłaconych w 2011 r. przez MS (2 973,64 zł), MON (2 860,44 zł) oraz MSW (2 823,13 zł) były znacznie wyższe, niż świadczenia wypłacone przez ZUS i KRUS (odpowiednio: 1 669,22zł i 986,24 zł).

Zmiany wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury w latach 2000-2011

Wzrost wysokości przeciętnej emerytury w 2011 r. wiązał się z nieznacznym zwiększeniem dystansu między dochodem emerytów a dochodem osób aktywnych zawodowo. Począwszy od 2000 r. obserwowano wahania relacji przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. W okresie 2005-2008 wystąpił spadek od 66,6% w 2005 r. do 59,1% w 2008 r., W latach 2009-2010 relacja ta stopniowo wzrastała, a w 2011 r. wyniosła ona 62,0%. (spadek o 0,2 punktu procentowego w stosunku do roku 2010).

WYKRES 6. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)} W LATACH 2000-2011

GRAPH 6. RELATION OF AVERAGE MONTHLY GROSS^{a)} RETIREMENT PAY FROM THE NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)} IN 2000-2011

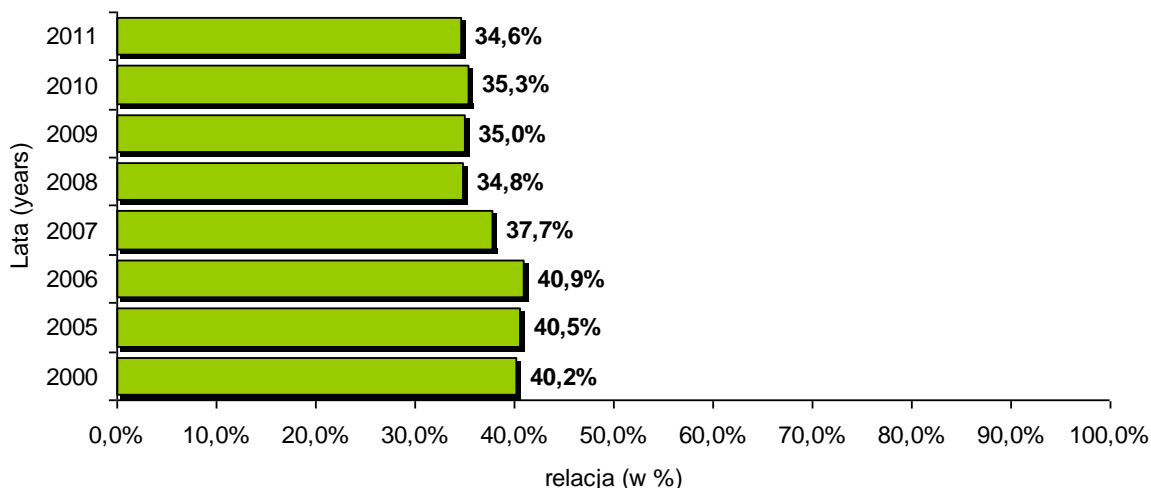

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15 b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See general notes, point 5, p. 15 b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

WYKRES 7. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)} W LATACH 2000-2011

GRAPH 7. RELATION OF AVERAGE MONTHLY GROSS^{a)} RETIREMENT PAY FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)} IN 2000-2011

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15 b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See general notes, point 5, p. 15 b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

W przypadku przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z KRUS w okresie 2000-2006 relacja jej wartości w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej pozostawała na zbliżonym poziomie od 40,2% w 2000 r. do 40,9% w 2006 r. W latach 2007-2008 wystąpił spadek do poziomu 34,8%, a od 2009 r. relacja ta powoli wzrastała i w 2010 r. wyniosła 35,3%. Jednak w roku 2011 ponownie wystąpił spadek do poziomu 34,6% (o 0,7 punktu procentowego w stosunku do 2010 r.).

Dochody gospodarstw domowych emerytów i rencistów

Średnie wysokości świadczeń wypłacanych emerytom i rencistom przekładają się na dochody, którymi dysponują ich gospodarstwa domowe. W 2011 r. w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów zanotowano przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w wysokości 1 171,27 zł (dochód emerytów 1 231,21 zł, a dochód rencistów – 927,26 zł). Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji, którym dysponowały gospodarstwa domowe emerytów był o 47,55 zł wyższy od przeciętnego dochodu w zbiorowości wszystkich gospodarstw domowych w Polsce (1 183,66 zł). W 2011 r., w stosunku do 2010 r., w gospodarstwach domowych ogółem zanotowano jednak realny spadek dochodu do dyspozycji o 1,1%, z kolei w gospodarstwach domowych rencistów wzrósł o 0,5%, a w gospodarstwach domowych emerytów średni dochód pozostał na realnym poziomie z roku poprzedniego.

Wydatki gospodarstw domowych emerytów i rencistów

W 2011 r. przeciętne miesięczne wydatki w polskich gospodarstwach domowych na 1 osobę wyniosły 1015,12 zł. i były realnie niższe o 1,8% w porównaniu do 2010 r. W gospodarstwach emerytów i rencistów rozpatrywanych łącznie wydatki te były wyższe i wyniosły 1 080,14 zł, a wydatki gospodarstw domowych emerytów wyniosły 1 124,91 zł na miesiąc.

Analizując strukturę wydatków gospodarstw emerytów i rencistów należy pamiętać, że ich gospodarstwa domowe są mniej liczne niż średnia liczba osób dla ogółu gospodarstw domowych³. Nie pozostaje to bez wpływu na analizowaną powyżej średnią kwotę wydatków na osobę oraz rozkład środków finansowych na poszczególne produkty i usługi.

Wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe stanowiły 25% wydatków gospodarstw domowych ogółem. W przypadku gospodarstw emerytów i rencistów wydatki te pochłaniały 27,9% wydatków, w gospodarstwach emerytów 27,4%, a w gospodarstwach rencistów 30,5%. Wydatki na używki osiągnęły bardzo podobny udział w wydatkach obu typów gospodarstw (odpowiednio: 2,5% i 2,7%) i podobny jak w gospodarstwach domowych ogółem (2,7%). Udział wydatków na towary nieżywnościowe i usługi był w grupie emerytów i rencistów o 3,5 punktu procentowego niższy niż w gospodarstwach ogółem. Wydatki na

---

³ Wyniki badania BGD 2011 wskazują, że w przebadanej próbie gospodarstw domowych emerytów i rencistów było przeciętnie – 2,02 osoby. Przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych ogółem wynosiła 2,87 osoby, źródło: „Budżety gospodarstw domowych w 2011 r.” Warszawa 2012.

towary żywnościowe i usługi stanowiły 66,3% wydatków w gospodarstwach ogółem w stosunku do 61% w gospodarstwach rencistów oraz 63,2% w gospodarstwach domowych emerytów.

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów łącznie w znacznie mniejszym stopniu uwzględniają w budżetach wydatki na obuwie i odzież (3,2%), niż gospodarstwa ogółem (5,1% wydatków). Za to znacznie większym obciążeniem dla nich są wydatki związane z użytkowaniem mieszkania. W gospodarstwach rencistów stanowią 26,8%, w gospodarstwach emerytów – 24,5%, podczas gdy w gospodarstwach domowych ogółem – niespełna 21%. Większy udział wydatków na eksploatację mieszkania wiąże się z mniejszym zagęszczeniem w lokalach zamieszkiwanych przez emerytów i rencistów. Miesięczne wydatki na wyposażenie mieszkania (np: sprzęt AGD, meble) oraz bieżące utrzymywanie tego wyposażenia wyniosły w 2011 r. ok. 50 zł na osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów łącznie i były podobne jak w gospodarstwach domowych ogółem. Stanowiły one 4,6% wydatków w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów wobec 4,8% w gospodarstwach domowych ogółem.

Specyfikę gospodarstw domowych emerytów i rencistów widać także wyraźnie w zakresie wydatków związanych ze zdrowiem. Obciążenie wydatkami na zdrowie, w tym na artykuły farmaceutyczne jest o 3 punkty procentowe wyższe w porównaniu z gospodarstwami ogółem (wydatki na zdrowie stanowiły odpowiednio: 5,0% i 8,0%).

W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów wydaje się znacznie mniej pieniędzy niż średnio na transport oraz na rekreację i kulturę. W gospodarstwach rencistów wydatki na transport stanowiły 4,4% w porównaniu do 9,6% udziału tych wydatków w gospodarstwach domowych ogółem. W przypadku emerytów różnica była nieco mniejsza (6,2% w porównaniu do 9,6%).

Warto zwrócić uwagę na fakt, że dary dla innych gospodarstw domowych obciążają gospodarstwa domowe emerytów i rencistów (4,5% wydatków) w znacznie większym stopniu niż gospodarstwa domowe ogółem (3,3% wydatków). Emeryci w nieco większym stopniu niż renciści angażują się w pomoc innym. Wydatki na wspieranie innych gospodarstw domowych stanowiły przeciętnie 4,7% wydatków w gospodarstwach emerytów (52,87 zł na osobę) i 3,4% w gospodarstwach rencistów (30,53 zł na osobę).

W skali roku wydatki ogółem w analizowanej grupie społeczno-ekonomicznej nominalnie wzrosły, spadły jednak realnie. Największy wzrost zanotowały gospodarstwa domowe rencistów (w 2011 r. wydawano nominalnie o 3,7% więcej niż w 2010 r., realnie – o 1,2% mniej).

Wyższy udział wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe na osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów przekłada się na wyższe, w porównaniu z gospodarstwami domowymi ogółem, spożycie na osobę artykułów żywnościowych. Jest to związane ze strukturą gospodarstw domowych. W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów niewielki jest odsetek dzieci poniżej 14 lat.

Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w przedmioty trwałego użytkowania

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów są słabiej wyposażone w przedmioty trwałego użytkowania w porównaniu z wyposażeniem gospodarstw domowych ogółem. Znaczne różnice między wyposażeniem przeciętnego gospodarstwa domowego, a gospodarstwa domowego emerytów i rencistów, na niekorzyść tych ostatnich, widoczne są w przypadku wyposażenia w: komputer osobisty, w tym z dostępem do Internetu (posiada go 62,3% gospodarstw domowych ogółem i zaledwie 29,0% gospodarstw domowych emerytów i rencistów), cyfrowe aparaty fotograficzne (50% gospodarstw domowych ogółem i 21,8% gospodarstw domowych emerytów i rencistów).

Istotne różnice występują nie tylko w przypadku nowoczesnych urządzeń, ale również w stopniu wyposażenia w kuchenkę mikrofalową i pralkę automatyczną. Odsetek gospodarstw domowych emerytów i rencistów posiadających kuchenkę mikrofalową (35,8%) jest znacznie niższy niż odpowiedni odsetek gospodarstw domowych ogółem (53,3%), także odsetek gospodarstw domowych emerytów i rencistów posiadających pralkę automatyczną (85,5%) jest istotnie niższy niż przeciętny wynik dla wszystkich gospodarstw domowych (91,1%).

Wśród gospodarstw domowych emerytów i rencistów podobnie jak dla gospodarstw domowych ogółem odsetek wyposażonych w lodówkę i odkurzacz elektryczny mieścił się w przedziale od 93,5% do 98,6%.

Warto zwrócić uwagę na wzrost liczby gospodarstw emerytów i rencistów wyposażonych w poszczególne dobra w 2011 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. Największą dynamikę odnotowano w przypadku telewizorów plazmowych lub ciekłokrystalicznych (wzrost o ok. 43%), zmywarek do naczyń (wzrost 19,8%) komputerów osobistych z dostępem do Internetu (wzrost o 9,2%) czyli wszystkich tych dóbr, w przypadku których różnica między gospodarstwami domowymi emerytów i rencistów a ogółem polskich gospodarstw domowych jest nadal znaczna. Nieco mniejszą dynamikę daje się zauważyć w przypadku wyposażenia gospodarstw emerytów i rencistów w telefony komórkowe (wzrost

o 5,4%), cyfrowe aparaty fotograficzne i kuchenki mikrofalowe (wzrosty o ok. 3% w skali roku).

Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych emerytów i rencistów

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zajmowana przez gospodarstwo domowe wynosiła w 2011 r. – 73,7 m², w przypadku emerytów - 66,9 m², a rencistów – 63,3 m². Mniejsza powierzchnia mieszkaniowa nie powoduje jednak większego zagęszczenia. Przeciętnie na 1 pokój w takim lokalu przypada mniejsza liczba osób niż w mieszkaniach zajmowanych przez gospodarstwa domowe ogółem (0,73 w porównaniu do 1,0), a każda z osób dysponuje większą powierzchnią mieszkaniową niż w gospodarstwach domowych ogółem. Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w przypadku gospodarstw domowych emerytów i rencistów jest o 9 m² większa niż gospodarstw domowych ogółem.

Dla określenia stanu lokali zamieszkiwanych przez emerytów i rencistów nie bez znaczenia jest także ich wyposażenie w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne. Odpowiedzi respondentów wskazują, że emeryci i renciści w swoich mieszkaniach nieco rzadziej (różnica ok. 2 punktów procentowych), niż przeciętne polskie gospodarstwo domowe mogą korzystać z łazienki i ustępu, ciepłej, bieżącej wody i centralnego ogrzewania. Wspomniana różnica generowana jest głównie przez gospodarstwa domowe rencistów, w których odsetek gospodarstw wyposażonych w łazienkę (90,7%) oraz ciepłą, bieżącą wodę (89,6%) jest mniejszy niż w gospodarstwach domowych emerytów (93,7%). Gospodarstwa domowe emerytów deklarują wyposażenie zajmowanych lokali na poziomie bardziej zbliżonym do przeciętnego polskiego gospodarstwa domowego (wyposażenie w łazienkę – 95,0% oraz ciepłą, bieżącą wodę – 94,7%).

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów

Wszystkie omówione czynniki można podsumować odwołując się do opinii respondentów na temat oceny sytuacji materialnej ich gospodarstw. Około 18% gospodarstw domowych emerytów uważa, że ich sytuacja materialna jest bardzo dobra lub raczej dobra, 58,6% uważa, że sytuacja ta jest przeciętna, a pozostałe 23,5% ocenia ją jako złą lub raczej złą. Rozkład odpowiedzi dotyczących oceny sytuacji materialnej gospodarstw emerytów nie odbiega znacznie od ogółu polskich gospodarstw domowych. Jednak już odsetek gospodarstw rencistów deklarujących złą lub raczej złą sytuację materialną jest o prawie 22 punkty

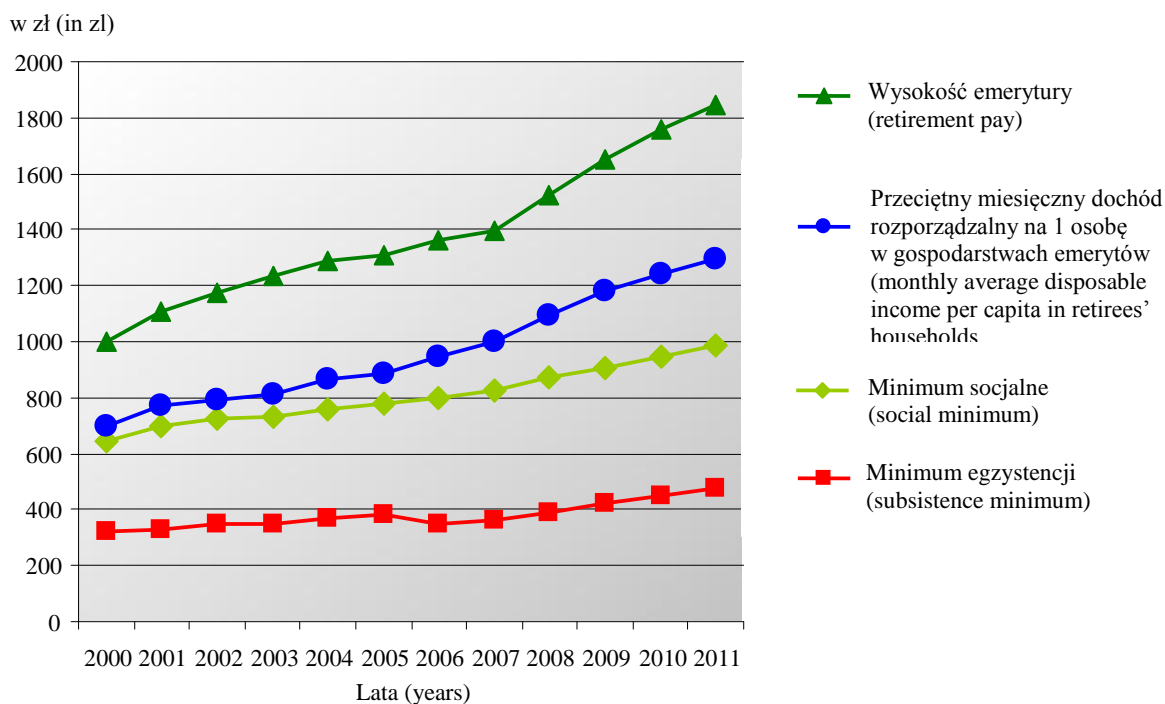
procentowe wyższy niż w przypadku gospodarstw domowych ogółem i wynosi 42,9%. Bardzo dobrą lub raczej dobrą sytuację materialną deklaruje jedynie 8,8% gospodarstw domowych rencistów.

Minimum socjalne i minimum egzystencji dla gospodarstw domowych emerytów

Porównanie wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych oraz dochodu rozporządzalnego emeryckich gospodarstw domowych z minimum egzystencji i minimum socjalnym ustalonym przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych daje możliwość oceny przeciętnej sytuacji materialnej tych gospodarstw domowych.

WYKRES 8. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW, PRZECIĘTNA EMERYTURA Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH A ŚREDNIOROCZNE MINIMUM EGZYSTENCJI I MINIMUM SOCJALNE DLA GOSPODARSTW EMERYCKICH W LATACH 2000-2011

GRAPH 8. MONTHLY AVERAGE DISPOSABLE INCOME PER CAPITA IN SINGLE RETIREES' HOUSEHOLDS AND AVERAGE GROSS RETIREMENT PAY FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM TO SUBSISTENCE MINIMUM AND SOCIAL MINIMUM FOR RETIREES' HOUSEHOLDS IN 2000-2011

Wysokość przeciętnej miesięcznej emerytury wypłacanej w 2011 r. z pozarolniczego systemu ubezpieczeń wynosiła 1 844,66 zł, podczas gdy średnioroczne minimum socjalne dla jednoosobowego gospodarstwa emeryckiego ustalono na poziomie 984,37 zł, a minimum

egzystencji na 474,20 zł. Przeciętny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów wynoszący 1297,96 zł był wyższy od minimum socjalnego o 313,59 zł, a od minimum egzystencji o 823,76 zł. Przeciętne miesięczne wydatki na jedną osobę w emeryckim gospodarstwie domowym (1 124,91 zł) przewyższały w 2011 r. minimum socjalne o 140,54 zł. Od 2000 r. różnica między wysokością przeciętnej emerytury z pozarolniczego systemu ubezpieczeń a śródrocznym minimum socjalnym systematycznie zwiększała się.

Według szacunków, na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych⁴ w 2011 r. 4,6% osób w gospodarstwach domowych emerytów i 13,0% osób w gospodarstwach domowych rencistów żyło poniżej minimum egzystencji. W przypadku emerytów odsetek gospodarstw domowych osiągających dochód poniżej minimum egzystencji jest podobny jak w roku poprzednim, natomiast w przypadku gospodarstw domowych rencistów - jest niższy w stosunku do roku poprzedniego. Gospodarstwa domowe emerytów osiągające dochód poniżej ustawowej granicy ubóstwa⁵ stanowiły 3,7% gospodarstw emeryckich, natomiast dla gospodarstw rencistów odsetek ten wyniósł 10,7%. W przypadku emerytów odsetek ten jest niższy niż w roku poprzednim o 0,4 punktu procentowego, a w przypadku rencistów zwiększył się o 0,6 punktu procentowego).

---

⁴ Źródło: „Ubóstwo w Polsce w 2011 r.” (na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych) – Informacja sygnalna GUS.

⁵ Ustawowa granica ubóstwa jest określana kwotowo. Od 1 X 2006 r. kwota ta, określająca nominalną wartość progu interwencji socjalnej, a tym samym wartość ustawowej granicy ubóstwa, nie zmieniła się.

TABLICE WYNIKOWE

Dział I

Świadczeniobiorcy

TABL. 1. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW W LATACH 2005-2010 WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS IN 2005-2010 BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2004= 100	2006	2005= 100	2007	2006= 100	2008	2007= 100	2009	2008= 100	2010	2009= 100	2011	2010= 100
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>
POLSKA ..... <i>POLAND</i>	9 168,6	99,5	9 150,6	99,8	9 188,9	100,4	9 257,3	100,7	9 332,3	100,8	9243,4	99,0	9123,6	98,7
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych	7 524,0	100,3	7 564,6	100,5	7 658,7	101,2	7 779,4	101,6	7 906,5	101,6	7868,8	99,5	7796,9	99,1
<i>Non-agricultural social security system</i>														
<i>w tym: of which:</i>														
ZUS ^{a)}	7 184,2	100,1	7 217,4	100,5	7 303,2	101,2	7 413,9	101,5	7 534,8	101,6	7491,4	99,4	7414,2	99,0
<i>SIF^{a)}</i>														
MON.....	153,3	104,5	155,2	101,2	156,4	100,8	158,4	101,3	159,9	100,9	160,5	100,4	161,0	100,3
<i>MND</i>														
MSW	162,5	100,7	167,2	102,9	173,5	103,8	180,4	104,0	184,4	102,2	188,5	102,2	192,3	102,0
<i>MI</i>														
MS	24,0	102,6	24,8	103,3	25,6	103,2	26,6	103,9	27,5	103,4	28,4	103,2	29,4	103,6
<i>MJ</i>														
KRUS	1 644,6	96,3	1 586,0	96,4	1 530,2	96,5	1 477,9	96,6	1 425,8	96,5	1374,7	96,4	1326,6	96,5
<i>ASIF</i>														

a) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

a) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pay from the MND, the MI, and the MJ not included by ministries.

**TABL. 2. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW
Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW
I WOJEWÓDZTW^{a)} W 2011 R.
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE
SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS AND VOIVODSHIPS^{a)} IN 2011**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>	W tym emeryci <i>Of which retirees</i>
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	
POLSKA^{b)c)} POLAND^{b)c)}	7414,2	4973,0
Region Centralny	1485,4	1073,8
Łódzkie	528,0	378,2
Mazowieckie	957,4	695,6
Region Południowy	1765,8	1169,2
Małopolskie	639,2	421,4
Śląskie	1126,6	747,8
Region Wschodni	1145,7	751,8
Lubelskie	356,6	224,5
Podkarpackie	379,1	244,8
Podlaskie	175,0	125,0
Świętokrzyskie	235,1	157,6
Region Północno-zachodni	1175,4	748,8
Lubuskie	201,3	128,3
Wielkopolskie	636,9	393,3
Zachodniopomorskie	337,2	227,3
Region Południowo-zachodni	797,1	552,7
Dolnośląskie	615,0	422,2
Opolskie	182,1	130,5
Region Północny	1044,5	676,7
Kujawsko-pomorskie	383,3	245,7
Pomorskie	412,2	273,6
Warmińsko-mazurskie.....	249,0	157,4

a) Przynależność do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSW w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSW nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension. b) Excluding persons with imultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation allowances. c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MI, the MJ simultaneously to retirement pays and penions financed from the MND, the MI, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships

TABL. 3. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW^{a)} W 2011 R.
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS^{a)} IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>	W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	Renty rodzinne <i>Family pensions</i>
W tys. osób <i>In thous. person</i>				
POLSKA^{b)c)}	7414,2	4973,0	1174,5	1266,7
<i>POLAND^{b)c)}</i>				
Region Centralny	1485,4	1073,8	186,6	225,0
Region Południowy	1765,8	1169,2	267,6	329,0
Region Wschodni	1145,7	751,8	205,5	188,4
Region Północno-zachodni	1175,4	748,8	223,8	202,9
Region Południowo-zachodni	797,1	552,7	110,7	133,7
Region Północny	1044,5	676,7	180,2	187,6
2010 = 100				
POLSKA^{c)d)}	99,0	99,5	95,6	100,0
<i>POLAND^{c)d)}</i>				
Region Centralny	98,7	98,9	96,2	99,8
Region Południowy	98,8	99,4	95,0	100,1
Region Wschodni	99,2	100,0	95,5	100,2
Region Północno-zachodni	98,8	99,6	95,4	99,9
Region Południowo-zachodni	98,6	98,9	95,3	100,0
Region Północny	99,8	100,7	96,5	100,0

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSW w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSW nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

d) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' pension allowances

c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MI, the MJ simultaneously to retirement pays and pensions financed from the MND, the MI, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit.

TABL. 4. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW W 2011 R.

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS AND VOIVODSHIPS IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem ^{a)} <i>Retirees and pensioners in total^{a)}</i>	W tym emeryci ^{b)} <i>Of which retirees^{b)}</i>
	w tys. in thous. persons	
POLSKA <i>POLAND</i>	1326,6	1056,3
Region Centralny	312,1	258,0
Łódzkie	111,5	93,4
Mazowieckie	200,6	164,6
Region Południowy	150,8	118,1
Małopolskie	105,3	79,0
Śląskie	45,5	39,0
Region Wschodni	431,6	348,0
Lubelskie	176,9	138,5
Podkarpackie	87,4	70,3
Podlaskie	95,0	79,5
Świętokrzyskie	72,4	59,7
Region Północno-zachodni	175,7	133,9
Lubuskie	22,0	17,3
Wielkopolskie	123,0	92,6
Zachodniopomorskie	30,7	23,9
Region Południowo-zachodni	83,2	68,0
Dolnośląskie	53,8	42,4
Opolskie	29,4	25,6
Region Północny	171,2	128,4
Kujawsko-pomorskie	81,6	61,7
Pomorskie	41,1	29,7
Warmińsko-mazurskie	48,5	37,0

a) Łącznie z 288 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ.

b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (269 osób), MS (142 osób), MSW (1572 osób).

a) Including 288 persons receiving GBRZ benefit.

b) Including beneficiaries from the MND (269 persons), the MJ (142 persons), the MI (1572 persons).

TABL. 5. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW W 2011 R.

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem ^{a)} <i>Retirees and pensioners in total^{a)}</i>	W tym emeryci ^{b)} Of which retirees ^{b)}	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	Renty rodzinne <i>Family pensions</i>
W tys. osób <i>In thous persons</i>				
POLSKA <i>POLAND</i>	1326,6	1056,3	227,0	43,0
Region Centralny	312,1	258,0	43,1	10,9
Region Południowy	150,8	118,1	28,4	4,1
Region Wschodni	431,6	348,0	70,8	12,8
Region Północno-zachodni	175,7	133,9	35,7	6,1
Region Południowo-zachodni	83,2	68,0	12,7	2,5
Region Północny	171,2	128,4	36,3	6,5
2010 = 100				
POLSKA <i>POLAND</i>	96,5	96,4	96,7	99,5
Region Centralny	96,5	96,4	96,0	99,3
Region Południowy	96,8	95,9	100,2	101,1
Region Wschodni	96,3	96,3	95,8	99,5
Region Północno-zachodni	96,8	96,8	96,4	98,9
Region Południowo-zachodni	95,5	94,8	98,6	100,2
Region Północny	97,0	97,1	96,3	99,3

a) Łącznie z 288 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ.

b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (269 osób), MS (142 osób), MSW (1572 osób).

a) Including 288 persons receiving GBRZ benefit.

b) Including beneficiaries from the MND (269 persons), the MJ (142 persons), the MI (1572 persons).

**TABL. 6. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW
Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{a)}
W 2011 R.
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL
INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS^{a)} IN 2011**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>		W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2010 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2010 = 100
POLSKA^{b)c)} <i>POLAND^{b)c)} .....</i>	7 414 181	99,0	4 973 027	99,5
Województwa razem^{b)} <i>Voivodships total^{b)} .....</i>	7 414 039	99,0	4 973 027	99,5
Dolnośląskie	614 984	98,6	422 217	99,1
Kujawsko-pomorskie	383 345	99,9	245 710	100,6
Lubelskie	356 556	99,0	224 485	99,8
Lubuskie	201 336	97,8	128 270	98,1
Łódzkie	528 033	98,2	378 184	98,5
Małopolskie	639 229	98,6	421 408	99,6
Mazowieckie	957 399	99,0	695 613	99,2
Opolskie	182 080	98,5	130 450	98,5
Podkarpackie	379 104	99,6	244 751	100,8
Podlaskie	174 995	98,1	125 017	98,1
Pomorskie	412 201	99,8	273 576	100,8
Śląskie	1 126 620	98,9	747 792	99,3
Świętokrzyskie	235 078	99,7	157 595	100,7
Warmińsko-mazurskie	248 966	99,8	157 440	100,5
Wielkopolskie	636 933	99,4	393 258	100,4
Zachodniopomorskie	337 180	98,3	227 261	99,0

a) Przynależność do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSW w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSW nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation allowances

c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MI, the MJ simultaneously to retirement pays and pensions financed from the MND, the MI, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL. 7. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA RENCISTÓW Z ZAKŁADU
UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{a)} W 2011 R.
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE
INSTITUTION BY VOIVODSHIPS^{a)} IN 2011**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pension resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2010 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2010 = 100
POLSKA^{b(c)} <i>POLAND^{b(c)}</i>	1 174 454	95,6	1 266 700	100,0
Województwa razem^b <i>Voivodships total^{b)}</i>	1 174 312	95,6	1 266 700	100,0
Dolnośląskie	92 229	95,2	100 538	99,8
Kujawsko-pomorskie	67 933	97,3	69 702	99,9
Lubelskie	77 230	96,0	54 841	100,1
Lubuskie	41 269	95,2	31 797	99,9
Łódzkie	67 936	95,0	81 913	99,6
Małopolskie	108 779	94,0	109 042	99,9
Mazowieckie	118 657	97,0	143 129	99,9
Opolskie	18 463	95,5	33 167	100,3
Podkarpackie	69 512	94,9	64 841	100,3
Podlaskie	24 250	96,4	25 728	100,1
Pomorskie	63 606	95,2	75 019	100,0
Śląskie	158 842	95,7	219 986	100,2
Świętokrzyskie	34 471	95,2	43 012	100,0
Warmińsko-mazurskie	48 654	97,1	42 872	100,2
Wielkopolskie	127 100	96,3	116 575	99,7
Zachodniopomorskie	55 381	93,6	54 538	100,2

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSW w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSW nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit.

c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MI, the MJ simultaneously to retirement pays and pensions financed from the MND, the MI, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL.8. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2011 R.

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem ^{a)} <i>Retirees and pensioners in total^{a)}</i>		W tym emeryci ^{b)} <i>Of which retirees^{b)}</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2010 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2010 = 100
POLSKA <i>POLAND</i>	1 326 638	96,5	1 056 307	96,4
Dolnośląskie	53777	95,5	42 383	94,6
Kujawsko-pomorskie	81581	97,2	61 702	97,5
Lubelskie	176855	96,3	138 548	96,6
Lubuskie	22031	94,9	17 335	94,4
Łódzkie	111495	96,1	93 415	96,3
Małopolskie	105287	97,5	79 045	96,6
Mazowieckie	200580	96,6	164 550	96,5
Opolskie	29384	95,7	25 615	95,3
Podkarpackie	87417	95,7	70 274	95,4
Podlaskie	94981	96,9	79 497	96,9
Pomorskie	41131	96,9	29 655	96,8
Śląskie	45536	95,3	39 023	94,5
Świętokrzyskie	72370	96,3	59 719	95,9
Warmińsko-mazurskie	48512	96,8	37 045	96,7
Wielkopolskie	123030	97,5	92 575	97,7
Zachodniopomorskie	30688	95,6	23 943	95,2

a) Łącznie z 288 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ.

b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (269 osób), MS (142 osób), MSW (1572 osób).

a) Including 288 persons receiving GBRZ benefit..

b) Including beneficiaries from the MND (269 persons), the MJ (142 persons), the MI (1572 persons)

TABL. 9. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW 2011 R.
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2010 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2010 = 100
POLSKA				
<i>POLAND</i>	227 018	96,7	43 025	99,5
Dolnośląskie	9 733	98,8	1 640	100,9
Kujawsko-pomorskie	17 028	95,7	2 845	99,5
Lubelskie	33 210	94,6	5 095	99,8
Lubuskie	4 093	96,2	597	100,0
Łódzkie	14 378	94,3	3 693	98,6
Małopolskie	23 138	100,3	3 089	101,3
Mazowieckie	28 760	96,9	7 240	99,6
Opolskie	2 933	98,0	830	99,0
Podkarpackie	14 801	96,1	2 335	99,6
Podlaskie	12 351	97,0	3 129	98,6
Pomorskie	9 850	96,9	1 622	98,8
Śląskie	5 307	99,9	1 045	100,4
Świętokrzyskie	10 399	97,9	2 252	99,9
Warmińsko-mazurskie	9 393	96,7	2 073	99,4
Wielkopolskie	25 869	96,3	4 574	98,5
Zachodniopomorskie	5 775	96,6	966	100,1

**TABL. 10. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW
Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA
SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
W 2011 R.**

*MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE
MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE
MINISTRY OF INTERIOR IN 2011*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Resorty ogółem <i>Ministries total</i>	MON <i>MND</i>	MS <i>MJ</i>	MSW ^{a)} <i>MI^{a)}</i>
<i>W osobach In persons</i>				
Emeryci i renciści ogółem ..... <i>Retirees and pensioners in total</i>	382 744	161 000	29 430	192 314
W tym emeryci	263 998	106 156	21 276	136 566
<i>Of which retirees</i>				
Renty z tytułu niezdolności do pracy	36 428	16 745	2 102	17 581
<i>Pensions resulting from an inability to work</i>				
Renty rodzinne	82 318	38 099	6 052	38 167
<i>Family pensions</i>				
2010 = 100				
Emeryci i renciści ogółem ..... <i>Retirees and pensioners in total</i>	101,4	100,3	103,6	102,0
W tym emeryci	101,8	100,4	104,6	102,4
<i>Of which retirees</i>				
Renty z tytułu niezdolności do pracy	98,9	97,0	99,5	100,8
<i>Pensions resulting from an inability to work</i>				
Renty rodzinne	101,4	101,5	102,0	101,3
<i>Family pensions</i>				

a) Renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin obok emerytury otrzymywały 434 osoby, a kwota wypłat w 2011 r. wyniosła 7 229 405 zł.

a) *Pensions from the law on provision of warfare disables and soldiers as well as their families paid, besides the retirement pays, to 434 persons; amount of payments in 2011 was 7 229 405 zł.*

**TABL. 11. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW
Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ WEDŁUG ZAWODÓW
W 2010 R.**
*MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE NON-
AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM BY OCCUPATION IN 2010*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem w tys. osób <i>Retirees and pensioners in thous. persons</i>
Emeryci razem^{a)}	5 237,0
<i>Total retirees^{a)}</i>	
w tym z ZUS	4 973,0
<i>of which paid of SII</i>	
W tym :	
Okresowe emerytury kapitałowe ze środków zgromadzonych w OFE.....	1,0
<i>Annuity retirement pay from the means gathered in the Open Pension Fund</i>	
pracownicy kolejowi	135,6
<i>railway employees</i>	
górnicy	203,3
<i>miners</i>	
nauczyciele.....	291,5
<i>teachers</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	85,9
<i>self-employed persons</i>	
kombatanci	0,4
<i>combatants</i>	
Renciści z tytułu niezdolności do pracy razem^{a)}	1 210,9
<i>Pensioners resulting from inability to work^{a)}</i>	
w tym z ZUS	1 174,5
<i>of which paid of SII</i>	
z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych ^{b)} ..	209,3
<i>of which entitled due to occupational accidents and occupational diseases^{b)}</i>	
pracownicy kolejowi	20,5
<i>railway employees</i>	
górnicy	34,8
<i>miners</i>	
nauczyciele	35,6
<i>teachers</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	68,7
<i>self-employed persons</i>	
inwalidzi wojenni, wojskowi, osoby represjonowane i kombatanci	50,2
<i>war and military invalids, repression victims, as well as combatants</i>	
Osoby otrzymujące renty rodzinne razem^{a)}	1 349,0
<i>Persons receiving family pensions total^{a)}</i>	
w tym z ZUS	1 266,7
<i>of which paid of SII</i>	
z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	27,8
<i>of which entitled due to occupational accidents and occupational diseases</i>	
pracownicy kolejowi	74,3
<i>railroad employees</i>	
górnicy	86,9
<i>mining employees</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	38,5
<i>self-employed persons</i>	
inwalidzi wojenni, wojskowi, osoby represjonowane i kombatanci	29,7
<i>war and military invalids as well as combatants</i>	

a) Łącznie z osobami pobierającymi świadczenia z MON, MS i MSW b) Łącznie z osobami otrzymującymi renty wypadkowe finansowane z FUS, a wypłacane przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW i MS.
a) Including persons receiving benefits from the MND, the MJ as well as the MIA. b) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MJ as well as the MIA with retirements financed from budgets of these entities.

**TABL. 12. EMERYCI I RENCIŚCI JAKO ODSETEK POPULACJI MIESZKAŃCÓW
WEDŁUG WOJEWÓDZTW W ROKU 2000 I 2011**
*RETIREES AND PENSIONERS BY VOIVODSHIPS IN 2000 AND 2011 (IN PERSONS
AND AS PERCENT OF TOTAL POPULATION)*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2000		2011	
	liczba emerytów i rencistów <i>number of retirees and pensioners</i>	% populacji mieszkańców <i>% of total population</i>	liczba emerytów i rencistów <i>number of retirees and pensioners</i>	% populacji mieszkańców <i>% of total population</i>
POLSKA^{a)} POLAND^{a)}	9 412 432	24,4	9 123 563	23,7
Dolnośląskie	694 938	23,4	668 761	22,9
Kujawsko-pomorskie	476 282	22,7	464 926	22,2
Lubelskie	601 868	27,0	533 411	24,6
Lubuskie	239 366	23,4	223 367	21,8
Łódzkie	689 494	26,1	639 528	25,2
Małopolskie	816 317	25,2	744 516	22,2
Mazowieckie	1 181 427	23,3	1 157 979	21,9
Opolskie	217 972	20,1	211 464	20,9
Podkarpackie	510 864	24,0	466 521	21,9
Podlaskie	291 395	23,9	269 976	22,5
Pomorskie	443 421	20,2	453 332	19,9
Śląskie	1 140 231	23,5	1 172 156	25,3
Świętokrzyskie	336 268	25,4	307 448	24,1
Warmińsko-mazurskie	306 595	20,9	297 478	20,5
Wielkopolskie	797 799	23,7	759 963	22,0
Zachodniopomorskie	357 210	20,6	367 868	21,4

a) Łącznie z emerytami i rencistami, którzy otrzymują świadczenia MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Including retirees and pensioners receiving benefits from the MND, the MI as well as the MJ, not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL.13. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2011 R.

PERSONS RECEIVING RETIREMENT PAY AND PENSIONS RESULTING FROM AN INABILITY TO WORK FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION^a BY SEX AND AGE IN 2011

Stan w dniu 31 XII/ As of 31 XII

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni Men	Kobiety Women
	w tys. <i>in thous.</i>		
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM ..... <i>TOTAL</i>	4 952	2 034	2918
54 lata i mniej	92	63	29
<i>years and less</i>			
55—59	406	60	346
60—64	1 339	396	943
65—69	1 022	492	530
70—74	857	423	434
75—79	654	324	330
80 lat i więcej	582	276	306
<i>years and more</i>			
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM ..... <i>TOTAL</i>	1 149	746	403
29 lat i mniej	6	4	2
<i>years and less</i>			
30—39	52	33	19
40—49	152	89	63
50—54	206	115	91
55—59	351	210	141
60—64	207	193	14
65 lat i więcej	175	102	73
<i>years and more</i>			

a) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych.

a) *Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefits, excluding the bridge benefits.*

TAB. 14. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ KASĘ ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2011 R. ^{a)}

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND PENSIONS RESULTING FROM AN INABILITY TO WORK PAY FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY SEX AND AGE IN 2011 ^{a)}

Stan w dniu 31 XII/ As of 31 XII

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	w osobach <i>in persons</i>		
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM.....	1 038 304	273 147	765 157
<i>TOTAL</i>			
50-54.....	30	19	11
55-59.....	38 516	58	38 458
60-64.....	114 210	11 423	102 787
65-69.....	148 966	49 563	99 403
70-74.....	177 914	57 625	120 289
75-79.....	196 244	54 253	141 991
80 lat i więcej			
<i>years and more</i>	362 424	100 206	262 218
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM.....	224 220	116 634	107 586
<i>TOTAL</i>			
29 lat i mniej.....			
<i>years and less</i>	691	442	249
30-39.....	7987	4 255	3 732
40-49.....	30771	15 567	15 204
50-54.....	44 127	20 710	23 417
55-59.....	76 824	34 011	42 813
60-64.....	45 797	30 701	15 096
65 lat i więcej			
<i>years and more</i>	18 023	10 948	7 075

a) Bez świadczeniobiorców MON, MSW i MS.

a) Not included beneficiaries from the MND, the MI and the MJ.

TAB. 15. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY^{a)} I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2011 R.

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND PENSIONS RESULTING FROM AN INABILITY TO WORK PAY^{a)} FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE BY SEX AND AGE IN 2011

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	w osobach <i>in persons</i>		
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM..... <i>TOTAL</i>	110 514	110 359	155
39 lat i mniej..... <i>years and less</i>	3 427	3 427	–
40-44.....	6 630	6 628	2
45-49.....	9 734	9 692	42
50-54.....	14 557	14 544	13
55-59.....	18 929	18 918	11
60-64.....	21 534	21 507	27
65-69.....	13 430	13 412	18
70-74.....	7 207	7 199	8
75-79.....	6 657	6 652	5
80 lat i więcej..... <i>years and more</i>	8 409	8 380	29
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM..... <i>TOTAL</i>	16 565	16 542	23
29 lat i mniej..... <i>years and less</i>	61	61	–
30-39.....	406	403	3
40-49.....	1 175	1 170	5
50-54.....	1 237	1 233	4
55-59.....	1 852	1 852	–
60-64.....	2 035	2 032	3
65 lat i więcej..... <i>years and more</i>	9 799	9 791	8

a) Ilość obejmuje także świadczeniobiorców mających ustalone świadczenie emerytalne, ale nie pobierających go ze względu na pobieranie uposażenia 12-miesięcznego.

a) The amount also consists of beneficiaries, who have retirement pay fixed, but who do not collect it due to taking 12 months salary.

TAB. 16. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2011 R.

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND PENSIONS RESULTING FROM AN INABILITY TO WORK PAY FROM THE MINISTRY OF JUSTICE BY SEX AND AGE IN 2011

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	w osobach <i>in persons</i>		
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM..... <i>TOTAL</i>	22 196	18 935	3 261
39 lat i mniej..... <i>years and less</i>	76	75	1
40-44.....	959	916	43
45-49.....	2 513	2 390	123
50-54.....	3 649	3 248	401
55-59.....	3 843	3 195	648
60-64.....	3 938	3 196	742
65-69.....	2 761	2 349	412
70-74.....	1 800	1 458	342
75 lat i więcej ..... <i>years and more</i>	2 657	2 108	549
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM..... <i>TOTAL</i>	2 119	1 730	389
29 lat i mniej..... <i>years and less</i>	6	6	–
30-39.....	77	67	10
40-49.....	410	373	37
50-54.....	311	272	39
55-59.....	296	234	62
60-64.....	337	260	77
65 lat i więcej ..... <i>years and more</i>	682	518	164

TAB. 17. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2011 R.
PERSONS RECEIVING RETERIMENT AND PENSIONS RESULTING FROM AN INABILITY TO WORK PAY FROM THE MINISTRY OF INTERIOR BY SEX AND AGE IN 2011

Stan w dniu 31 XII/ As of 31 XII

WIEK AGE	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
	w osobach in persons		
EMERYCI RETIREES			
OGÓLEM..... <i>TOTAL</i>	138 115	124 139	13 976
39 lat i mniej..... <i>years and less</i>	4 115	4 015	100
40-44.....	8 839	8 649	190
45-49.....	17 519	16 897	622
50-54.....	23 937	21 885	2 052
55-59.....	24 521	21 006	3 515
60-64.....	24 420	21 698	2 722
65-69.....	11 480	10 162	1 318
70-74.....	9 693	8 328	1 365
75-79.....	7 021	5 773	1 248
80 lat i więcej ..... <i>years and more</i>	6 570	5 726	844
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓLEM..... <i>TOTAL</i>	17 488	14 347	3 141
29 lat i mniej..... <i>years and less</i>	79	73	6
30-39.....	873	826	47
40-49.....	2 894	2 756	138
50-54.....	2 149	1 915	234
55-59.....	2 309	1 827	482
60-64.....	2 740	2 196	544
65 lat i więcej ..... <i>years and more</i>	6 444	4 754	1 690

Dział II

Emerytury, renty i świadczenia pozaubezpieczeniowe

TABL. 18. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} W LATACH 2005-2010 WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSIONS IN 2005-2010 BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie Specification	2005	2004= 100	2006	2005= 100	2007	2006= 100	2008	2007= 100	2009	2008= 100	2010	2009= 100	2011	2010= 100
	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %
POLSKA ..... <i>POLAND</i>	120 666	102,2	129 726	107,5	134 314	103,5	147 650	109,9	161 949	109,7	170 879	105,5	177 304	103,8
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych ..... <i>Non-agricultural social security system</i>	105 704	102,9	114 453	108,3	119 368	104,3	132 435	110,9	146 361	110,5	155 131	106,0	161 603	104,2
<i>w tym: of which:</i>														
ZUS ^{b)} ..... <i>SIF^{b)}</i>	97 179,9 ^{c)}	102,9	105 207,4	108,3	109 700,6	104,3	121 956,2	111,2	134 859,4	110,6	142 840,8	105,9	148 511,1	104,0
MON..... <i>MND</i>	4 006,1 ^{c)}	102,3	4 276,9	106,8	4 384,0	102,5	4 610,6	105,2	4 988,1	108,2	5 288,0	106,0	5 526,4	104,5
MSW..... <i>MI</i>	3 919,2 ^{c)}	102,7	4 309,9	110,0	4 591,0	106,5	5 099,9	111,1	5 654,2	110,9	6 047,5	107,0	6 515,1	107,7
MS..... <i>MJ</i>	598,6	103,3	658,4	110,0	692,4	105,2	768,1	110,9	860,4	112,0	954,8	111,0	1 050,2	110,0
KRUS ..... <i>ASIF</i>	14 962	97,7	15 273	102,1	14 946	97,9	15 215	101,8	15 588	102,5	15 748	101,0	15 701	99,7

a) Patrz uwagi ogólne, pkt.5, str. 15.

b) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

c) Łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty

a) See general notes, point 5, p.15.

b) Including accident pensions financed from SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included by ministries.

c) Including one-off payment for persons receiving retirement pays and pensions in the amount not higher than the lowest retirement pay or pension.

**TABL. 19. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2011 R.
GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE
INSTITUTION BY VOIVODSHIPS IN 2011**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem <i>Retirement pay and pensions in total</i>		W tym emerytury <i>Of which retirement pay</i>	
	w tys. zł <i>in thous.</i>	2010 = 100	w tys. zł <i>in thous.</i>	2010 = 100
POLSKA^{b)c)} ..... POLAND^{b)c)}	148 511 100,0	104,0	106 406 508,0	104,5
Województwa razem^{d)} ..... Voivodships total^{d)}	148 509 339,0	104,0	106 406 508,0	104,5
Dolnośląskie	12 480 057,4	103,5	8 975 885,9	104,0
Kujawsko-pomorskie	7 061 007,6	104,9	4 938 595,6	105,5
Lubelskie	6 309 490,1	103,9	4 325 006,4	104,7
Lubuskie	3 662 368,2	102,4	2 509 820,3	102,4
Łódzkie	9 848 443,2	103,0	7 527 337,1	103,2
Małopolskie	12 448 830,3	103,7	8 726 299,5	104,6
Mazowieckie	19 760 346,7	104,0	15 399 307,1	104,2
Opolskie	3 584 994,2	103,6	2 698 429,9	103,7
Podkarpackie	6 476 957,8	104,9	4 551 362,2	106,1
Podlaskie	3 173 270,9	102,9	2 396 794,8	102,7
Pomorskie	8 213 909,8	104,8	5 812 663,6	105,8
Śląskie	28 083 280,8	103,9	19 504 953,1	104,3
Świętokrzyskie	4 216 928,4	105,2	3 039 083,5	106,3
Warmińsko-mazurskie	4 484 726,7	104,8	3 090 580,9	105,5
Wielkopolskie	12 166 691,7	104,5	8 196 862,1	105,4
Zachodniopomorskie	6 538 035,2	103,3	4 713 526,0	104,0

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 15.

b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

d) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point. 5 p. 15.

b) Excluding retirement pay nor pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' pension allowances

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

TABL. 20. RENTY BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2011 R.
GROSS^{a)} PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	
	w tys. zł <i>in thous.</i>	2010 = 100	w tys. zł <i>in thous.</i>	2010 = 100
POLSKA^{b)c)} ..... POLAND^{b)c)}	18 648 261,3	100,3	23 456 330,7	104,6
Województwa razem^{d)} ..... Voivodships total^{d)}	18 646 500,3	100,3	23 456 330,7	104,6
Dolnośląskie	1 600 385,3	99,4	1 903 786,2	104,6
Kujawsko-pomorskie	942 910,0	102,2	1 179 502,0	104,6
Lubelskie	1 114 805,2	100,4	869 678,5	104,7
Lubuskie	623 213,0	100,4	529 334,9	104,8
Łódzkie	933 334,4	99,9	1 387 771,7	104,1
Małopolskie	1 763 580,4	98,9	1 958 950,4	104,6
Mazowieckie	1 780 650,0	101,2	2 580 389,6	104,8
Opolskie	295 254,6	99,7	591 309,7	105,1
Podkarpackie	910 546,6	99,5	1 015 049,0	104,9
Podlaskie	361 877,5	101,3	414 598,6	105,0
Pomorskie	1 030 357,5	100,0	1 370 888,7	104,5
Śląskie	3 340 009,8	100,5	5 238 317,9	104,5
Świętokrzyskie	481 901,1	100,1	695 943,8	104,5
Warmińsko-mazurskie	697 732,6	101,9	696 413,2	104,8
Wielkopolskie	1 910 359,4	101,3	2 059 470,2	104,3
Zachodniopomorskie	859 582,9	98,3	964 926,3	105,1

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 15.

b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

d) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Excluding retirement pay nor pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit.

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships

d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

TABL. 21. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2011R.^{b)c)}
GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSIONS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS IN 2011^{b)c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} <i>Rretirement pay and pensions in total^{d)e)}</i>		W tym emerytury ^{f)} <i>Of which retirement pay^{f)}</i>	
	w tys. zł <i>in thous.</i>	2010 = 100	w tys. zł <i>in thous.</i>	2010 = 100
POLSKA	15 700 626,1	99,7	13 037 020,1	99,5
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	704 252,6	98,3	588 677,1	97,6
Kujawsko-pomorskie	961 054,2	100,5	760 632,9	100,7
Lubelskie	2 078 048,6	99,6	1 695 909,7	99,7
Lubuskie	295 847,5	98,0	248 121,9	97,6
Łódzkie	1 302 345,1	99,5	1 120 018,5	99,5
Małopolskie	1 206 799,4	100,8	956 867,9	99,9
Mazowieckie	2 278 923,5	100,0	1 931 662,8	99,7
Opolskie	370 945,9	98,9	331 718,9	98,6
Podkarpackie	1 005 184,5	99,1	836 665,8	98,8
Podlaskie	1 083 929,1	100,3	930 934,6	100,2
Pomorskie	486 871,4	100,1	374 261,2	99,9
Śląskie	677 245,3	98,0	614 180,0	97,5
Świętokrzyskie	834 043,4	99,4	711 727,6	99,1
Warmińsko-mazurskie	574 446,6	100,0	459 776,7	99,9
Wielkopolskie	1 440 361,1	100,5	1 145 760,9	100,6
Zachodniopomorskie	391 934,4	98,6	321 710,4	98,2

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 2 i 5, str. 14, 15.

b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa (75313).

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych

d) Łącznie z GBRZ-tami w kwocie 1 492,4 tys. zł.

e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny w kwocie 97,1 tys. zł.

f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych z: MON (1 396,0 tys. zł), MS (595,8 tys. zł), MSW (6 401,6 tys. zł).

a) See general notes, point 2 and 5, p.14, 15.

b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.

c) Including paying on the basis of Art. 2, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted. d) Including amount of 1 492,4 thous. zł GBRZ benefits. e) Including amount of 97,1 thous. zł cash benefits for blind civil victims of warfare.

f) Including agricultural benefits paid from: the MND (1 396,0 thous. zł), the MI (6 401,6 thous. zł), and the MJ (595,8 thous. zł).

TABL. 22. RENTY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2011 R.^{b)}
GROSS^{a)} PENSIONS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS IN 2011^{b)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne ^{c)} <i>Family pensions^{c)}</i>	
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2010 = 100	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2010 = 100
POLSKA	2 117 717,0	100,1	544 299,5	103,8
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	93 889,4	101,4	21 586,9	104,4
Kujawsko-pomorskie	161 482,7	99,3	38 909,9	103,9
Lubelskie	316 026,7	98,1	66 075,2	104,3
Lubuskie	39 713,8	99,5	7 983,3	102,4
Łódzkie	132 968,6	97,5	49 303,5	104,6
Małopolskie	212 853,8	104,3	37 009,6	105,4
Mazowieckie	259 492,0	100,5	87 388,7	103,7
Opolskie	28 792,1	101,9	10 403,4	102,5
Podkarpackie	140 032,8	99,8	28 451,7	103,2
Podlaskie	113 361,1	100,1	39 613,3	103,1
Pomorskie	91 260,2	100,1	21 327,0	103,7
Śląskie	49 816,8	103,3	12 548,1	105,1
Świętokrzyskie	94 367,3	100,9	27 940,5	103,6
Warmińsko-mazurskie	88 391,0	99,7	26 273,4	102,9
Wielkopolskie	239 743,4	99,4	54 804,0	102,9
Zachodniopomorskie	55 525,3	99,8	14 680,9	103,3

a) Patrz uwagi ogólne, pkt 2 i 5, str. 14, 15.

b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa (75313).

c) Łącznie z rentami socjalnymi w kwocie 73 134,4 tys. zł.

a) See general notes, point 2 and 5, p. 14, 15.

b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.

c) Including social pensions in the amount of 73 134,4 thous. zł.

TABL. 23. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH W 2011 R.
GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSIONS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE MINISTRY OF INTERIOR IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	RESORTY OGÓLEM <i>Ministries total</i>	MON MND	MS MJ	MSW^{b)c)} <i>MI^{b)c)}</i>
<i>w zł in zł</i>				
Emerytury i renty ogółem..... <i>Retirement pay and pension in total</i>	13 091 656 413	5 526 383 069	1 050 162 437	6 515 110 907
W tym emerytury..... <i>Of which retirement pay</i>	9 519 028 646	3 804 530 465	806 811 710	4 907 686 471
Renty z tytułu niezdolności do pracy..... <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	1 171 371 826	578 612 617	62 037 515	530 721 694
Renty rodzinne..... <i>Family pensions</i>	2 401 255 942	1 143 239 987	181 313 213	1 076 702 742
2010 = 100				
Emerytury i renty ogółem..... <i>Retirement pay and pension in total</i>	106,5	104,5	110,0	107,7
W tym emerytury..... <i>Of which retirement pay</i>	107,3	105,0	111,6	108,5
Renty z tytułu niezdolności do pracy..... <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	102,8	100,2	103,7	105,8
Renty rodzinne..... <i>Family pensions</i>	105,3	105,3	105,5	105,4

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 15.

b) Kwoty świadczeń z dodatkami pielęgnacyjnymi i dodatkami dla sierot zupełnych.

c) Renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin obok emerytury otrzymywały w 2011 r. 434 osoby na kwotę 7 229 405 zł.

a) See general notes, point 5, p.15.

b) Including nursing supplement and supplement for double orphans.

c) Pensions from the law on provision of warfare disables and soldiers as well as their families paid, besides the retirement pays, to 434 persons; amount of payments in 2011 was 7 229 405 zł

**TABL. 24. LICZBA EMERYTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^{a)}
WEDŁUG WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W LATACH 2000-2011^{b)}
NUMBER OF RETIREES FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION^{a)} BY
BENEFIT AMOUNT IN 2000-201^{b)}**

Wysokość świadczeń brutto w zł <i>Gross benefit amount in zł</i>	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>							
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	3365,7	3913,1	4344,2	4509,5	4670,8	4952,5	5000,5	4979,1
do 500,00	202,0	11,7	13,0	13,8	8,2	4,9	3,7	3,2
500,01 – 600	263,4	179,0	208,3	198,4	10,8	24,8	22,4	20,3
600,01 – 700	396,3	144,8	143,4	130,8	228,9	170,9	24,0	28,9
700,01 – 800	471,8	319,5	330,2	316,8	219,5	104,0	205,8	176,3
800,01 – 1000	823,9	797,5	748,0	741,6	575,1	524,9	426,5	363,0
1000,01 – 1200	515,0	785,2	816,7	849,9	808,0	728,0	631,4	545,6
1200,01 – 1400	270,1	567,8	658,6	699,7	774,3	798,3	758,0	694,2
1400,01 – 1600	140,5	363,9	452,5	489,5	599,6	678,6	692,8	680,0
1600,01 – 1800	94,2	219,3	291,6	322,2	420,4	520,0	561,3	578,0
1800,01 – 2000	84,1	140,9	186,4	202,9	281,6	376,4	425,9	457,4
2000,01 – 2200	59,6	101,8	123,8	135,3	186,9	260,3	309,8	344,2
2200,01 – 2400	31,3	86,0	93,9	103,7	124,4	173,7	216,7	248,4
2400,01 – 2600	10,2	74,3	82,5	88,2	97,7	127,1	153,0	177,1
2600,01 i więcej	3,3	121,4	195,3	216,7	335,4	460,6	569,2	662,5

a) Bez byłych żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 VI 2002 – Urzędu Ochrony Państwa), Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej.

b) W 2000 r. - stan z czerwca, w 2005 r. - stan z kwietnia, w pozostałych latach - stan z marca.

a) *Excluding former professional soldiers as well as functionaries of the Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (till 28 VI 2002 – Office of State Protection), Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff.*

b) *In 2000 - as of June, in 2005 - as of April, besides – as of March.*

**TABL. 25. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDUG WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W MARCU 2011 R.
NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE
INSTITUTION BY BENEFIT AMOUNT IN MARCH OF 2011**

Wysokość świadczeń brutto w zł <i>Gross benefit amount in zł</i>	Emeryci <i>Retirees</i>		Renciści z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensioners resulting from inability to work</i>		Otrzymujący renty rodzinne <i>Receiving family pensions</i>	
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>
OGÓŁEM TOTAL	4979,1	100,0	1195,2	100,0	1267,9	100,0
do 500 ,00	3,2	0,0	–	–	–	–
500,01 – 600,00	20,3	0,4	134,0	11,2	–	–
600,01 – 700,00	28,9	0,6	98,1	8,2	–	–
700,01 – 800,00	176,3	3,5	181,3	15,1	116,4	9,2
800,01 – 1000,00	363,0	7,3	239,0	20,1	141,5	11,1
1000,01 – 1200,00	545,6	11,0	140,9	11,7	169,9	13,4
1200,01 – 1400,00	694,2	13,9	87,2	7,3	187,9	14,8
1400,01 – 1600,00	680,0	13,7	53,9	4,5	176,6	13,9
1600,01 – 1800,00	578,0	11,6	42,3	3,5	154,0	12,1
1800,01 – 2000,00	457,4	9,2	30,6	2,5	91,9	7,3
2000,01 – 2200,00	344,2	6,9	25,9	2,2	62,5	4,9
2200,01 – 2400,00	248,4	5,0	25,5	2,1	43,4	3,5
2400,01 – 2600,00	177,1	3,5	23,7	2,0	32,9	2,6
2600,01 – 2800,00	130,1	2,6	19,3	1,6	27,9	2,2
2800,01 – 3000,00	102,6	2,1	18,9	1,6	22,3	1,7
3000,01 – 3200,00	91,2	1,9	15,1	1,3	17,4	1,4
3200,01 – 3400,00	78,6	1,6	11,4	0,9	11,6	1,0
3400,01 i więcej	260,0	5,2	48,1	4,2	11,7	0,9

TABL. 26. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} W LATACH 2005-2011 WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION IN 2005-2011 BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2004= 100	2006	2005= 100	2007	2006= 100	2008	2007= 100	2009	2008= 100	2010	2009= 100	2011	2010= 100
	w zł <i>in zł</i>	w % <i>in %</i>	w zł <i>in zł</i>	w % <i>in %</i>	w zł <i>in zł</i>	w % <i>in %</i>	w zł <i>in zł</i>	w % <i>in %</i>	w zł <i>in zł</i>	w % <i>in %</i>	w zł <i>in zł</i>	w % <i>in %</i>	w zł <i>in zł</i>	w % <i>in %</i>
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych	1 170,74	102,6	1 260,84	107,7	1 298,83	103,0	1 418,65	109,2	1 542,63	108,7	1 642,90	106,5	1 727,25	105,1
<i>Non-agricultural social security system</i>														
<i>w tym: of which:</i>														
ZUS ^{b)}	1 127,23 ^{c)}	102,8	1 214,75	107,8	1 251,74	103,0	1 370,81	109,5	1 491,52	108,8	1 588,95	106,5	1 669,22	105,1
SII ^{b)}														
MON	2 177,90 ^{c)}	97,9	2 296,53	105,4	2 335,60	101,7	2 425,02	103,8	2 599,28	107,2	2 745,24	105,6	2 860,44	104,2
MND														
MSW	2 009,61 ^{c)}	101,9	2 147,69	106,9	2 205,04	102,7	2 355,46	106,8	2 555,27	108,5	2 673,74	104,6	2 823,13	105,6
MI														
MS	2 080,67	101,1	2 211,78	106,3	2 254,43	101,9	2 402,45	106,6	2 606,79	108,5	2 802,12	107,5	2 973,64	106,1
MJ														
KRUS.....	758,11	101,5	802,52	105,9	813,93	101,4	857,91	105,4	911,04	106,2	954,68	104,8	986,24	103,3
ASIF														

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

b) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

c) Łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included by ministries.

c) Including one-off payment for persons receiving retirement pays and pensions in the amount not higher than the lowest retirement pay or pension.

TABL. 27. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW^{b)} W 2011 R.
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS AND VOIVODSHIPS^{b)} IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto <i>Average monthly gross retirement pay and pension</i>	
	ogółem <i>Total</i>	w tym emerytura <i>of which retirement pay</i>
	w zł <i>in zł</i>	
POLSKA^{c)d)}	1 669,22	1 783,06
<i>POLAND^{c)d)}</i>		
Region Centralny	1 661,07	1 779,25
Łódzkie	1 554,27	1 658,66
Mazowieckie	1 719,97	1 844,81
Region Południowy	1 912,78	2 012,15
Małopolskie	1 622,90	1 725,62
Śląskie	2 077,25	2 173,62
Region Wschodni	1 467,52	1 586,34
Lubelskie	1 474,64	1 605,52
Podkarpackie	1 423,74	1 549,66
Podlaskie	1 511,13	1 597,65
Świętokrzyskie	1 494,87	1 607,01
Region Północno-zachodni	1 585,71	1 716,13
Lubuskie	1 515,86	1 630,55
Wielkopolskie	1 591,83	1 736,96
Zachodniopomorskie	1 615,86	1 728,38
Region Południowo-zachodni	1 679,61	1 760,30
Dolnośląskie	1 691,11	1 771,58
Opolskie	1 640,76	1 723,79
Region Północny	1 576,47	1 704,51
Kujawsko-pomorskie	1 534,96	1 674,94
Pomorskie	1 660,58	1 770,58
Warmińsko-mazurskie	1 501,12	1 635,86

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5 str. 15. b) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. c) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. d) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. a) See general notes, point 5. p. 15. b) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension, c) Excluding retirement pays neither pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit also excluding the bridge benefits and teachers' compensation allowances. d) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL. 28. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW^{b)} W 2011 R.
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS^{b)} IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem <i>Retirement pay and pensions in total</i>	W tym emerytury Of which retirement pay	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	Renty rodzinne <i>Family pensions</i>
<i>W zł In zł</i>				
POLSKA^{c)d)}	1669,22	1783,06	1323,19	1543,14
<i>POLAND^{c)d)}</i>				
Region Centralny	1661,07	1 779,25	1212,08	1469,42
Region Południowy	1 912,78	2012,15	1589,18	1822,86
Region Wschodni	1 467,52	1 586,34	1163,68	1324,72
Region Północno-zachodni	1 585,71	1 716,13	1263,74	1459,49
Region Południowo-zachodni	1 679,61	1 760,30	1427,11	1555,10
Region Północny	1 576,47	1 704,51	1235,25	1442,31
2010 = 100				
POLSKA^{d)e)}	105,1	105,0	104,9	104,6
<i>POLAND^{d)e)}</i>				
Region Centralny	105,0	105,0	104,7	104,7
Region Południowy	105,1	105,0	105,2	104,5
Region Wschodni	105,2	105,1	104,9	104,6
Region Północno-zachodni	105,1	104,9	105,2	104,7
Region Południowo-zachodni	105,0	105,0	104,3	104,8
Region Północny	105,1	104,9	104,9	104,6

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. c) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. d) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. e) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension. c) Excluding retirement pays nor pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit also excluding the bridge benefits and teachers' compension allowances. d) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships e) Excluding retirement pays nor pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit.

TABL. 29. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW W 2011 R.^{b)c)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS AND VOIVODSHIPS IN 2011^{b)c)}

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} Retirement pay and pension in total ^{d)e)}	W tym emerytury ^{f)} Of which retirement pay ^{f)}
	w zł	in zł
POLSKA	986,24	1 028,51^{f)}
<i>POLAND</i>		
Region Centralny	956,31	985,82
Łódzkie	973,40	999,14
Mazowieckie	946,81	978,26
Region Południowy	1 040,98	1 108,86
Małopolskie	955,17	1 008,78
Śląskie	1 239,40	1 311,58
Region Wschodni	965,58	999,71
Lubelskie	979,17	1 020,05
Podkarpackie	958,23	992,15
Podlaskie	951,01	975,86
Świętokrzyskie	960,41	993,16
Region Północno-zachodni	1 009,08	1 068,08
Lubuskie	1 119,06	1 192,78
Wielkopolskie	975,62	1 031,38
Zachodniopomorskie	1 064,30	1 119,71
Region Południowo-zachodni	1 077,43	1 127,97
Dolnośląskie	1 091,32	1 157,46
Opolskie	1 052,01	1 079,18
Region Północny	984,27	1 034,95
Kujawsko-pomorskie	981,70	1 027,29
Pomorskie	986,42	1 051,71
Warmińsko-mazurskie	986,78	1 034,28

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313 c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25, ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych przez MON, MS, MSW.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 25, paragraph 4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MI.

TABL. 30. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW W 2011 R.^{b)(c)}

MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS IN 2011^{b)(c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem ^{(d)(e)} <i>Retirement pay and pensions in total^{(d)(e)}</i>	W tym emerytury <i>Of which retirement pay</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	Renty rodzinne ^(f) <i>Family pensions^(f)</i>
	W zł In zł			
POLSKA	986,24	1028,51^{g)}	777,37	1054,23
<i>POLAND</i>				
Region Centralny	956,31	985,82	785,15	1041,89
Region Południowy	1040,98	1108,86	769,53	998,99
Region Wschodni	965,58	999,71	781,73	1054,31
Region Północno-zachodni	1009,08	1068,08	781,13	1051,93
Region Południowo-zachodni	1077,43	1127,97	807,16	1079,29
Region Północny	984,27	1034,95	783,76	1102,32
	2010 = 100			
POLSKA	103,3	103,2	103,5	104,3
<i>POLAND</i>				
Region Centralny	103,4	103,4	107,2	104,8
Region Południowy	103,1	103,2	103,9	104,2
Region Wschodni	103,4	103,3	103,5	104,2
Region Północno-zachodni	103,1	102,9	103,2	104,0
Region Południowo-zachodni	103,1	103,3	103,0	103,5
Region Północny	103,4	103,3	103,4	104,2

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313 c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust.4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z rentami socjalnymi. g) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych przez MON, MS, MSW.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 2, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including social pensions. g) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MI.

TABL. 31. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2011 ROKU
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem <i>Retirement pay and pensions in total</i>		W tym emerytury <i>of which retirement pay</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2010 = 100	w zł <i>in zł</i>	2010 = 100
POLSKA^{b)(c)(d)}	1 669,22	105,1	1 783,06	105,0
POLAND^{b)(c)(d)}				
Województwa ogółem^{e)}	1 669,24	105,1	1 783,06	105,0
<i>Voivodships total^{e)}</i>				
Dolnośląskie	1 691,11	104,9	1 771,58	105,0
Kujawsko-pomorskie	1 534,96	105,0	1 674,94	104,9
Lubelskie	1 474,64	105,0	1 605,52	104,9
Lubuskie	1 515,86	104,7	1 630,55	104,4
Łódzkie	1 554,27	104,9	1 658,66	104,8
Małopolskie	1 622,90	105,2	1 725,62	105,0
Mazowieckie	1 719,97	105,0	1 844,81	105,0
Opolskie	1 640,76	105,2	1 723,79	105,3
Podkarpackie	1 423,74	105,4	1 549,66	105,3
Podlaskie	1 511,13	104,8	1 597,65	104,7
Pomorskie	1 660,58	105,1	1 770,58	105,0
Śląskie	2 077,25	105,0	2 173,62	105,1
Świętokrzyskie	1 494,87	105,5	1 607,01	105,6
Warmińsko-mazurskie	1 501,12	105,1	1 635,86	105,0
Wielkopolskie	1 591,83	105,1	1 736,96	104,9
Zachodniopomorskie	1 615,86	105,1	1 728,38	105,0

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. d) Łącznie z okresową emeryturą kapitałową ze środków zgromadzonych w OFE, której przeciętna wypłata w okresie I - XII 2011 wyniosła 94,18 zł. e) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Excluding retirement pays nor pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' pension allowances

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pay from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) Including temporary capital retirement pay from the means gathered in the OPF, which average payments in the period of I to XII 2010 was 94,18 zł e) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

TABL. 32. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2011 R.
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2010 = 100	w zł <i>in zł</i>	2010 = 100
POLSKA OGÓŁEM^{b)e)} ..... <i>POLAND IN TOTAL^{b) c)}</i>	1 323,19	104,9	1 543,14	104,6
Województwa ogółem^{d)} ..... <i>Voivodships total^{d)}</i>	1 323,22	104,9	1 543,14	104,6
Dolnośląskie	1 446,02	104,3	1 578,00	104,7
Kujawsko-pomorskie	1 156,68	105,0	1 410,18	104,7
Lubelskie	1 202,91	104,7	1 321,53	104,6
Lubuskie	1 258,44	105,5	1 387,28	104,9
Łódzkie	1 144,88	105,1	1 411,84	104,5
Małopolskie	1 351,05	105,2	1 497,09	104,7
Mazowieckie	1 250,55	104,4	1 502,37	104,9
Opolskie	1 332,68	104,3	1 485,68	104,8
Podkarpackie	1 091,58	104,9	1 304,53	104,6
Podlaskie	1 243,57	105,2	1 342,88	104,8
Pomorskie	1 349,91	105,1	1 522,84	104,5
Śląskie	1 752,26	105,0	1 984,34	104,3
Świętokrzyskie	1 164,99	105,1	1 348,34	104,4
Warmińsko-mazurskie	1 195,06	104,9	1 353,66	104,6
Wielkopolskie	1 252,53	105,3	1 472,20	104,6
Zachodniopomorskie	1 293,44	105,0	1 474,39	104,8

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

d) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Excluding retirement pay nor pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit.

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pay from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

TABL. 33. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2011 R.^{b)c)}

MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS IN 2011^{b)c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} <i>Retirement pay and pensions in total^{d)e)}</i>		W tym emerytury <i>Of which retirement pay</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2010 = 100	w zł <i>in zł</i>	2010 = 100
POLSKA	986,24	103,3	1 028,51^{f)}	103,2
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	1 091,32	102,9	1 157,46	103,2
Kujawsko-pomorskie	981,70	103,5	1 027,29	103,2
Lubelskie	979,17	103,4	1 020,05	103,2
Lubuskie	1 119,06	103,2	1 192,78	103,3
Łódzkie	973,40	103,5	999,14	103,3
Małopolskie	955,17	103,4	1 008,78	103,4
Mazowieckie	946,81	103,4	978,26	103,4
Opolskie	1 052,01	103,4	1 079,18	103,4
Podkarpackie	958,23	103,6	992,15	103,5
Podlaskie	951,01	103,5	975,86	103,5
Pomorskie	986,42	103,3	1 051,71	103,2
Śląskie	1 239,40	102,9	1 311,58	103,1
Świętokrzyskie	960,41	103,2	993,16	103,3
Warmińsko-mazurskie	986,78	103,3	1 034,28	103,3
Wielkopolskie	975,62	103,1	1 031,38	102,9
Zachodniopomorskie	1 064,30	103,1	1 119,71	103,1

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 2 i 5, str. 14, 15.

b) Łącznie ze świadczeniami rentowymi osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nie przekazywanych. d) Łącznie z GBRZ-tami.

e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny.

f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych z MON, MS, MSW.

a) See general notes, point 2 and 5, p. 14, 15.

b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313

c) Including paying on the basis of Art.25, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted

d) Including GBRZ benefit .

e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare.

f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MI.

TABL. 34. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2011 R.^{b)c)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS IN 2011^{b)c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne ^{d)} <i>Family pensions^{d)}</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2010 = 100	w zł <i>in zł</i>	2010 = 100
POLSKA	777,37	103,5	1 054,23	104,3
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	803,88	102,7	1 096,89	103,5
Kujawsko-pomorskie	790,28	103,7	1 139,72	104,4
Lubelskie	793,02	103,7	1 080,93	104,5
Lubuskie	808,57	103,4	1 114,36	102,4
Łódzkie	770,67	103,3	1 112,54	106,1
Małopolskie	766,61	104,0	998,43	104,0
Mazowieckie	751,92	103,7	1 005,86	104,1
Opolskie	818,05	104,0	1 044,52	103,5
Podkarpackie	788,42	103,9	1 015,41	103,6
Podlaskie	764,86	103,2	1 055,00	104,6
Pomorskie	772,08	103,3	1 095,71	105,0
Śląskie	782,25	103,4	1 000,65	104,7
Świętokrzyskie	756,22	103,1	1 033,91	103,7
Warmińsko-mazurskie	784,19	103,1	1 056,17	103,5
Wielkopolskie	772,30	103,2	998,47	104,4
Zachodniopomorskie	801,23	103,3	1 266,47	103,2

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

b) Łącznie z wypłatami rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25 ust 4 w związku z art.25 ust 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nie przekazywanych.

d) Łącznie z rentami socjalnymi.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.

c) Including paying on the basis of Art.25 , paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including social pensions.

**TABL. 35. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)}
Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA
SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
W 2011 R.**

*MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE
MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE
MINISTRY OF INTERIOR IN 2011*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	MON <i>MND</i>	MS <i>MJ</i>	MSW ^{a)} <i>MI^{a)}</i>
<i>W tys. zł In zł</i>			
Emerytura i renta ogółem..... <i>Retirement pay and pension in total</i>	2 860,44	2 973,64	2 823,13
W tym emerytura..... <i>Of which retirement pay</i>	2 986,60	3 160,10	2 994,70
Renty z tytułu niezdolności do pracy	2 879,47	2 459,76	2 515,63
<i>Pensions resulting from an inability to work</i>			
Renty rodzinne	2 500,57	2 496,60	2 350,86
<i>Family pensions</i>			
2010 = 100			
Emerytura i renta ogółem..... <i>Retirement pay and pension in total</i>	104,2	106,1	105,6
W tym emerytura..... <i>Of which retirement pay</i>	104,5	106,7	105,9
Renty z tytułu niezdolności do pracy	103,2	104,2	105,0
<i>Pensions resulting from an inability to work</i>			
Renty rodzinne	103,7	103,4	104,1
<i>Family pensions</i>			

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

a) See general notes, point 5, p. 15.

TABL. 36. ŚWIADCZENIA POZAUBEZPIECZENIOWE Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, Z MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI, Z MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH W 2011 R.
NON-INSURANCE BENEFITS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, FROM THE MINISTRY OF JUSTICE, FROM THE MINISTRY OF INTERIOR IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	MON <i>MND</i>		MS <i>MJ</i>		MSW <i>MI</i>	
		2010 = 100		2010 = 100		2010 = 100
<i>Liczba świadczeń Number of benefits</i>						
Ryczałty energetyczne	131 796	94,7	11 452	94,0	72 397	93,8
<i>Energy-supply allowance for combatants</i>						
Dodatki kombatanckie	57 000	91,0	4 511	91,3	27 592	91,7
<i>Supplements for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego	–	X	–	X	–	X
<i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy-górników	902	92,7	448	89,1	2 691	94,2
<i>Cash benefits for soldiers-miners</i>						
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych	18 080	99,1	4 092	94,9	28 430	94,6
<i>Cash benefits for deported persons</i>						
Dodatki kompensacyjne	130 830	94,7	10 725	94,0	68 637	93,6
<i>Compensation supplements</i>						
<i>Kwota wypłat Benefits in total</i>						
Ryczałty energetyczne	19 177 612	99,7	1 667 273	99,0	10 490 091	98,6
<i>Energy-supply allowance for combatants</i>						
Dodatki kombatanckie	10 591 164	94,1	839 158	94,5	5 107 816	94,7
<i>Supplements for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego	–	X	–	X	–	X
<i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy-górników	151 605	96,6	71 554	93,2	428 923	96,9
<i>Cash benefits for soldiers-miners</i>						
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych	2 897 419	100,6	691 168	97,8	4 773 906	97,7
<i>Cash benefits for deported persons</i>						
Dodatki kompensacyjne	3 654 019	97,8	299 750	97,2	1 908 597	98,0
<i>Compensation supplements</i>						

TABL. 37. ŚWIADCZENIA Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH Z ROZDZIAŁU 75313 WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA W 2011 R.^{a)}
BENEFITS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION FROM 75313 ALLOCATION IN STATE BUDGET IN 2011^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Liczba świadczeń <i>Number of benefits</i>		Kwota wypłat <i>Benefits in total</i>	
		2010 = 100	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2010 = 100
Ryczałty energetyczne	3 757 044	93,6	546 106	98,6
<i>Energy-supply allowance for combatants</i>				
Dodatki kombatanckie	1 443 636	91,5	267 842	94,5
<i>Supplements for combatants</i>				
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego	7 464	99,9	4 283	102,4
<i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>				
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy-górników	319 332	93,3	51 504	96,3
<i>Cash benefits for soldiers-miners</i>				
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych	1 205 232	93,2	199 960	95,9
<i>Cash benefits for deported persons</i>				
Dodatki kompensacyjne	3 283 896	93,2	91 568	96,3
<i>Compensation supplements</i>				

a) Łącznie z wypłatami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych.

a) Including payments realized on the basis of international agreements

TABL. 38. ŚWIADCZENIA Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO Z ROZDZIAŁU 75313 WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA W 2011 R.
BENEFITS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND FROM 75313 ALLOCATION IN STATE BUDGET IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Liczba świadczeń <i>Number of benefits</i>		Kwota wypłat <i>Benefits in total</i>	
		2010 = 100	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2010 = 100
Ryczałty energetyczne	1 324 728	92,2	192 298	97,1
<i>Energy-supply allowance for combatants</i>				
Dodatki kombatanckie	473 316	89,5	87 777	92,5
<i>Supplements for combatants</i>				
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych do pracy przymusowej	355 476	90,9	61 429	93,7
<i>Cash benefits for deported persons</i>				
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej	116 268	92,8	18 660	95,8
<i>Cash benefits for soldiers of substitute military service</i>				
Świadczenie pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych	180	93,8	97	96,0
<i>Cash benefits for blind civil victims of warfare</i>				
Dodatki kompensacyjne	1 133 460	91,4	31 579	94,5
<i>Compensation supplements</i>				

TABL. 39. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG ZAWODÓW W 2011 ROKU
GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSIONS FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM BY OCCUPATION IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Kwota świadczeń brutto w mln zł <i>Gross benefits in mln zł</i>	Przeciętne miesięczne świadczenie brutto w zł <i>Average monthly gross benefit in zł</i>
Emerytury razem^{b)} Total retirement pay^{b)}	115 925,5	1 844,66
w tym: okresowe emerytury kapitałowe ze środków zgromadzonych w OFE <i>Annuity retirement pay from the means gathered in the Open Pension Fund</i>	1,1	94,18
w tym wypłacone przez ZUS	106 406,5	1 783,06
<i>of which paid of SII</i>		
pracowników kolejowych	2 724,0	1 674,12
<i>railway employees</i>		
górników <i>miners</i>	8 509,3	3 487,46
nauczycieli <i>teachers</i>	6 793,8	1 942,08
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	1 493,9	1 448,70
<i>self-employed persons</i>		
kombatantów	4,2	888,05
<i>combatants</i>		
Renty z tytułu niezdolności do pracy razem^{b)}	19 819,6	1 364,17
<i>Pensions resulting from inability to work^{b)}</i>		
w tym wypłacone przez ZUS	18 648,3	1 323,19
<i>of which paid of SII</i>		
z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych ^{c)}	6 194,2	2 466,08
<i>of which entitled due to occupational accidents and occupational diseases^{c)}</i>		
pracowników kolejowych	331,2	1 343,35
<i>railway employees</i>		
górników <i>miners</i>	1 405,2	3 366,88
nauczycieli <i>teachers</i>	1 035,8	2 423,44
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	820,0	993,99
<i>self-employed persons</i>		
inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych i kombatantów	1 620,2	2 689,93
<i>war and military invalids, repression victims, as well as combatants</i>		
Renty rodzinne razem^{c)}	25 857,6	1 597,31
<i>Total family pensions^{c)}</i>		
w tym wypłacone przez ZUS	23 456,3	1 543,14
<i>of which paid of SII</i>		
z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	660,0	1 980,79
<i>of which entitled due to occupational accidents and occupational diseases</i>		
pracowników kolejowych	1 294,1	1 453,08
<i>railway employees</i>		
górników	2 777,2	2 662,25
<i>miners</i>		
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą.....	519,1	1 124,75
<i>self-employed persons</i>		
inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych i kombatantów <i>war and military invalids as well as combatants</i>	584,4	1 640,87

a) Patrz uwagi ogólne, str. 15. b) Łącznie z wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS.

a) See general notes, p.15. b) Including allowances paid by the MND, the MI as well as the MJ. c) Including accident pensions which are financed from the SII and paid by the MND, the MI as well as the MJ. with retirements financed from budgets of these entities.

**TABL. 40. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)}
Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH DO
PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)}
W LATACH 2000-2011**

*RELATION OF MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY FROM NON-
AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND
SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)} IN 2000-2011*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Przeciętna miesięczna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł..... <i>Monthly average gross retirement pay from non-agricultural social security system in zł</i>	1 000,07	1 305,75	1 360,52	1 396,88	1 523,05	1 651,21	1 755,19	1844,66
Relacja w % ..... <i>Relation in %</i>	63,7	66,6	66,1	61,8	59,1	60,8	62,2	62,0

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

**TABL. 41. ŚREDNIOROCZNE MINIMUM EGZYSTENCJI I MINIMUM SOCJALNE DLA
GOSPODARSTW EMERYCKICH W LATACH 2000-2011**
*YEARLY SUBSISTENCE MINIMUM AND SOCIAL MINIMUM FOR RETIREES' HOUSEHOLDS IN
2000-2011*

Rok <i>Year</i>	Minimum socjalne (w zł) <i>Social minimum (in zł)</i>		Minimum egzystencji (w zł) <i>Existence minimum (in zł)</i>		Przeciętna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń (w zł) <i>Average gross retirement pay from non-agricultural social security system (in zł)</i>	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym emerytów (w zł) <i>Monthly average disposable income per capita in retirees household (in zł)</i>
	1-osobowe M+K/2 <i>sole</i> M+W/2	2-osobowe M+K <i>dual</i> M+W	1-osobowe M+K/2 <i>sole</i> M+W/2	2-osobowe M+K <i>dual</i> M+W		
2000	641,20	1 053,72	308,0	523,5	1 000,07	696,35
2002	722,89	1 164,01	347,0	572,9	1 177,34	794,52
2003	729,40	1 169,69	351,2	576,5	1 237,53	814,34
2004	757,12	1 216,04	367,7	604,6	1 288,59	869,01
2005	780,31	1 256,28	382,3	630,8	1 305,75	883,80
2006	800,80	1 301,80	351,58	591,57	1 360,52	943,89
2007	822,18	1 341,03	364,66	615,97	1 396,88	999,05
2008	871,61	1 426,99	389,51	643,23	1 523,05	1 096,87
2009	907,09	1 487,58	421,85	698,02	1 651,21	1 180,65
2010	943,52	1 553,37	447,54	743,83	1 755,19	1 244,77
2011	984,37	1 623,64	474,20	789,08	1 844,66	1 297,96

Uwaga. Począwszy od 2006 r. zmodyfikowano minimum socjalne i minimum egzystencji.
Note. From 2006 modified social minimum and modified subsistence minimum.

Dział III

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów

**TABL. 42. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2011 R.
MONTHLY AVERAGE INCOME PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS'
HOUSEHOLDS IN 2011**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	W zł na osobę		<i>In zł per capita</i>	
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY ..... <i>AVAILABLE INCOME</i>	1226,95	1233,08	1297,96	968,98
w tym dochód do dyspozycji	1183,66	1171,27	1231,21	927,26
<i>of which disposable income</i>				
	W% <i>In % (2010 = 100) – nominalnie</i>		<i>nominal</i>	
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY ..... <i>AVAILABLE INCOME</i>	102,9	104,4	104,3	104,7
w tym dochód do dyspozycji	103,2	104,9	104,7	105,4
<i>of which disposable income</i>				
	W% <i>in % (2010 = 100) – realnie</i>		<i>real</i>	
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY ..... <i>AVAILABLE INCOME</i>	98,6	99,6	99,6	99,8
w tym dochód do dyspozycji	98,9	100,1	100,0	100,5
<i>of which disposable income</i>				
	W % dochodu rozporządzalnego <i>In % of available income</i>			
Dochód z pracy najemnej	54,4	8,9	9,0	8,1
<i>Income from hired work</i>				
w tym z pracy dorywczej	0,8	0,4	0,3	0,7
<i>of which occasional work income</i>				
Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	3,6	0,6	0,4	1,6
<i>Income from a private farm in agriculture</i>				
Dochód z pracy na własny rachunek	8,9	1,1	1,2	0,8
<i>Income from self-employment</i>				
Dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i świadczeń pomocy społecznej	28,4	86,0	86,3	84,4
<i>Income from social security system benefits and social assistance</i>				
w tym z:				
<i>of which from:</i>				
Emerytur	20,0	69,9	81,9	4,4
<i>Retirement pay</i>				
Rent z tytułu niezdolności do pracy	2,5	6,1	2,0	28,6
<i>Pensions resulting from disability to work</i>				
Zasiłków dla bezrobotnych	0,3	0,2	0,2	0,3
<i>Unemployment benefits</i>				
Dochód z własności oraz z wynajmu budynków i budowli nie związanych z działalnością gospodarczą	0,4	0,3	0,3	0,2
<i>Income from property and from rental of property excluding economic activity</i>				
Pozostały dochód	4,3	3,1	2,7	4,9
<i>Other incomes</i>				
w tym dary od osób prywatnych	3,8	2,8	2,5	4,6
<i>of which donations from private persons</i>				

TABL. 43. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2011 R.
MONTHLY AVERAGE EXPENDITURES PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
WYDATKI OGÓLEM <i>EXPENDITURES IN TOTAL</i>	1015,12	1080,14	1124,91	897,86
	W zł na osobę <i>In zł per capita</i>			
	W % wydatków <i>In % of expenditures</i>			
Towary i usługi konsumpcyjne	95,7	94,3	94,1	95,4
<i>Consumer goods and services</i>				
w tym: <i>of which</i>				
żywność i napoje bezalkoholowe	25,0	27,9	27,4	30,5
<i>food and non-alcoholic beverages</i>				
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	2,7	2,5	2,5	2,7
<i>alcoholic beverages, tobacco</i>				
towary niezwywnościowe i usługi	66,3	62,8	63,2	61,0
<i>goods excluding food and services</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
odzież i obuwie	5,1	3,2	3,2	2,8
<i>clothing and footwear</i>				
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	20,7	24,9	24,5	26,8
<i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>				
w tym nośniki energii ^{a)}	12,2	15,9	15,7	17,2
<i>of which electricity, gas and other fuels^{a)}</i>				
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	4,8	4,6	4,7	4,0
<i>furnishing, household equipment and routine maintenance of the house</i>				
zdrowie	5,0	8,0	8,1	7,6
<i>health</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
artykuły farmaceutyczne	2,9	5,7	5,7	5,7
<i>pharmaceutical products</i>				
usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej	1,6	1,7	1,7	1,3
<i>out-patient services</i>				
transport	9,6	5,9	6,2	4,4
<i>transport</i>				
łączność	4,2	4,1	4,0	4,3
<i>communication</i>				
rekreacja i kultura	8,1	6,0	6,1	5,2
<i>recreation and culture</i>				
w tym artykuły przeznaczone do celów edukacyjnych	0,5	0,1	0,1	0,3
<i>of which products intended for education</i>				
edukacja	1,2	0,2	0,2	0,2
<i>education</i>				
restauracje i hotele	2,4	1,3	1,2	1,4
<i>restaurants and hotels</i>				
pozostałe towary i usługi	5,2	4,7	4,7	4,3
<i>miscellaneous goods and services</i>				
w tym higiena osobista	2,9	2,2	2,2	2,3
<i>of which personal care</i>				
Wydatki pozostałe	4,3	5,7	5,9	4,6
<i>Other expenditures</i>				
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym	3,3	4,5	4,7	3,4
<i>of which donations given to other households</i>				

a) energia (elektryczna, ciepła, gaz, opał). a) energy (electricity, heat energy, gas, liquid and solid fuels).

**TABL. 44. DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYDATKÓW NA 1 OSOBE
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW NA TLE OGÓŁU
GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2011 R. (2010=100)
DYNAMICS OF MONTHLY AVERAGE EXPENDITURES PER CAPITA IN RETIREES' AND
PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2011 (2010=100) IN RELATION TO TOTAL HOUSEHOLDS
EXPENDITURE**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
WYDATKI OGÓŁEM – nominalne	102,4	103,7	103,6	103,7
<i>EXPENDITURES IN TOTAL – nominal</i>				
Towary i usługi konsumpcyjne	102,8	104,2	104,1	104,4
<i>Consumer goods and services</i>				
w tym: <i>of which</i>				
żywność i napoje bezalkoholowe	103,2	103,1	102,8	104,5
<i>food and non-alcoholic beverages</i>				
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,7	103,7	104,3	100,9
<i>alcoholic beverages, tobacco</i>				
towary nieżywnościowe i usługi	102,5	104,7	104,8	103,9
<i>goods excluding foodstuffs and services</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
odzież i obuwie	98,9	104,8	106,8	94,0
<i>clothing and footwear</i>				
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	105,2	106,2	105,7	108,2
<i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>				
w tym nośniki energii ^{a)}	105,1	105,5	104,6	109,5
<i>of which electricity, gas and other fuels^{a)}</i>				
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	95,8	99,5	101,3	89,9
<i>furnishing, household equipment and routine maintenance of the house</i>				
Zdrowie <i>health</i>	106,3	107,5	107,9	105,1
w tym: <i>of which:</i>				
artykuły farmaceutyczne	105,0	106,5	106,3	107,5
<i>pharmaceutical products</i>				
usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej	110,3	113,0	114,3	103,9
<i>out-patient services</i>				
Transport <i>transport</i>	102,4	104,6	103,8	109,3
łączność	98,1	100,0	100,0	99,5
<i>communication</i>				
rekreacja i kultura	102,5	106,3	107,0	101,7
<i>recreation and culture</i>				
w tym artykuły przeznaczone do celów edukacyjnych	107,9	109,3	106,4	116,6
<i>of which products intended for education</i>				
edukacja	97,9	70,8	68,2	82,8
<i>education</i>				
restauracje i hotele	108,2	105,9	105,9	105,3
<i>restaurants and hotels</i>				
pozostałe towary i usługi	101,3	102,2	102,1	102,1
<i>miscellaneous goods and services</i>				
w tym higiena osobista	100,3	102,0	102,6	98,6
<i>of which personal care</i>				
Wydatki pozostałe	94,9	96,2	96,9	90,7
<i>Other expenditures</i>				
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym	93,7	95,3	96,4	87,3
<i>of which donations given to other households domowym</i>				
WYDATKI OGÓŁEM – realnie	98,2	99,0	99,0	98,8
<i>EXPENSES IN TOTAL – real</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Towary i usługi konsumpcyjne	98,5	99,4	99,4	99,5
<i>Consumer goods and services</i>				

a) energia (elektryczna, ciepła, gaz, opał). a) energy (electricity, heating, gas, liquid and solid fuels).

TABL. 45. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE^{a)} NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2011 R.
MONTHLY AVERAGE CONSUMPTION^{a)} OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2011

Artykuły żywnościowe <i>Foodstuffs</i>	Jednostka miary <i>Unit of measurement</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
		ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Pieczywo <i>Bread</i>	kg	4,46	5,25	5,18	5,51
Makaron <i>Noodles</i>	kg	0,36	0,45	0,44	0,45
Mąka <i>Flour</i>	kg	0,82	1,14	1,15	1,11
Kasze, ryż, płatki <i>Groats, rice, flakes</i>	kg	0,39	0,55	0,56	0,52
Mięso <i>Meat</i>	kg	5,48	6,79	6,85	6,58
w tym: <i>of which:</i>					
mięso surowe <i>fresh, chilled or frozen meat</i>	kg	3,04	3,79	3,84	3,63
w tym drób <i>of which poultry</i>	kg	1,51	1,95	1,96	1,93
przetwory mięsne i inne produkty zawierające mięso.....	kg	2,32	2,83	2,83	2,79
<i>processed meat and other meat preparations</i>					
w tym wędliny wysokogatunkowe i kielbasy trwałe ^{b)}	kg	0,65	0,76	0,79	0,63
<i>of which high quality cured meat products and sausages^{b)}</i>					
Ryby ^{c)} <i>Fish</i>	kg	0,43	0,58	0,61	0,49
Mleko świeże <i>Fresh milk</i>	l	3,42	4,26	4,31	4,09
Sery <i>Cheese</i>	kg	0,94	1,07	1,1	0,93
Śmietana i śmietanka <i>Cream and skimmed cream</i>	l	0,37	0,53	0,53	0,49
Jaja <i>Eggs</i>	szt	12,54	15,95	16,19	14,97
Tłuszcze <i>Fats</i>	kg	1,31	1,75	1,74	1,77
tłuszcze zwierzęce <i>animal fats</i>	kg	0,39	0,59	0,60	0,53
w tym masło <i>of which butter</i>	kg	0,26	0,37	0,38	0,31
tłuszcze roślinne <i>vegetable fats</i>	kg	0,92	1,16	1,15	1,23
w tym margaryna i inne twarde tłuszcze roślinne <i>of which margarine and other solid vegetable fats</i>	kg	0,46	0,55	0,54	0,63
Owoce <i>Fruits</i>	kg	3,29	4,33	4,51	3,57
Warzywa <i>Vegetables</i>	kg	9,88	13,17	13,24	12,89
w tym ziemniaki <i>of which potatoes</i>	kg	4,73	6,32	6,23	6,67
Cukier <i>Sugar</i>	kg	1,18	1,62	1,62	1,65

a) Bez spożycia w placówkach gastronomicznych. b) Polędwica, szynka, baleron i kielbasy trwałe.

c) Bez wyrobów garmazeryjnych i panierowanych.

a) Not including consumption in restaurants or pubs. b) Sirloin, ham, „baleron” (cervical pork, smoked and boiled) and dry smoked sausages. c) Excluding ready-to-serve foods and coated food products.

TABL. 46. DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO SPOŻYCIA^{a)} NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW NA TLE OGÓŁU GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2011 R. (2010 r. = 100)
DYNAMICS OF MONTHLY AVERAGE CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2011 (2010 = 100) IN RELATION TO TOTAL HOUSEHOLDS' EXPENDITURE

Artykuły żywnościowe <i>Foodstuffs</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Pieczywo <i>Bread</i>	95,5	96,3	96,1	97,2
Makaron <i>Noodles</i>	100,0	95,7	95,7	93,8
Mąka <i>Flour</i>	93,2	91,9	91,3	94,9
Kasze, ryż, płatki <i>Groats, rice, flakes</i>	95,1	93,2	94,9	88,1
Mięso <i>Meat</i>	98,4	97,6	96,9	100,8
w tym: <i>of which:</i>				
mięso surowe <i>fresh, chilled or frozen meat</i>	98,4	97,4	97,2	100,0
w tym drób <i>of which poultry</i>	99,3	98,0	98,0	97,5
przetwory mięsne i inne produkty zawierające mięso.....	98,7	98,3	97,3	102,2
<i>processed meat and other meat preparations</i>				
w tym wędliny wysokogatunkowe i kielbasy trwałe ^{b)}	98,5	97,4	96,3	100,0
<i>of which high quality cured meat products and sausages^{b)}</i>				
Ryby ^{c)} <i>Fishes^{c)}</i>	95,6	92,1	93,8	94,2
Mleko świeże <i>Fresh milk</i>	97,4	96,4	96,4	96,7
Sery <i>Cheese</i>	98,9	99,1	98,2	98,9
Śmietana i śmietanka <i>Cream and skimmed cream</i>	97,4	98,1	96,4	102,1
Jaja <i>Eggs</i>	97,9	96,9	97,1	96,2
Tłuszcze <i>Fats</i>	97,0	97,8	96,7	99,4
tłuszcze zwierzęce <i>animal fats</i>	92,9	96,7	95,2	98,1
w tym masło <i>of which butter</i>	96,3	97,4	95,0	100,0
tłuszcze roślinne <i>vegetable fats</i>	100,0	97,5	98,3	100,0
w tym margaryna i inne twarde tłuszcze roślinne <i>of which margarine and other solid vegetable fats</i>	100,0	96,5	98,2	101,6
Owoce <i>Fruits</i>	95,9	96,4	96,6	94,9
Warzywa <i>Vegetables</i>	99,3	101,6	100,8	105,1
w tym ziemniaki <i>of which potatoes</i>	97,9	102,1	100,6	107,9
Cukier <i>Sugar</i>	90,8	93,1	93,1	93,8

a) Bez spożycia w placówkach gastronomicznych. b) Polędwica, szynka, baleron i kielbasy trwałe.

c) Bez wyrobów garmazeryjnych i panierowanych.

a) *Not including consumption in restaurants or pubs. b) Sirloin, ham, „baleron” (cervical pork, smoked and boiled) and dry smoked sausages. c) Excluding ready-to-serve foods and coated food products.*

**TABL. 47. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^{a)} W 2011 R.
EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLE GOODS^{a)} IN RETIREES' AND PENSIONERS'
HOUSEHOLDS IN 2011^{a)}**

Przedmioty trwałego użytkowania <i>Durables</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	w % gospodarstw wyposażonych w dane dobro <i>in % of households equipped in particular durable</i>			
Odbiornik kineskopowy ..... <i>CRT Television set</i>	70,0	78,3	77,6	81,2
Odbiornik plazmowy lub ciekłokrystaliczny ..... <i>Plasma or LCD Television set</i>	43,1	30,0	31,5	24,1
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej ..... <i>Satellite television equipment</i>	67,6	57,6	58,9	52,6
Zestaw kina domowego ..... <i>Home theater system</i>	15,6	5,0	5,1	4,7
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)..... <i>Hi-fi stereo music system</i>	37,6	18,8	19,4	16,6
Odtwarzacz MP3 ..... <i>MP3 player</i>	25,4	6,7	6,5	7,5
Odtwarzacz płyt kompaktowych ..... <i>CD player</i>	9,4	4,7	4,9	3,8
Magnetowid, odtwarzacz..... <i>Videorecorder, video player</i>	19,3	17,7	18,4	14,7
Odtwarzacz DVD ..... <i>DVD recorder</i>	51,7	32,4	33,5	28,3
Kamera wideo..... <i>Video camera</i>	10,1	3,5	3,9	2,2
Aparat fotograficzny cyfrowy..... <i>Digital camera</i>	50,0	21,8	23,1	17,0
Komputer osobisty..... <i>Personal computer</i>	66,7	32,2	32,7	30,3
z dostępem do Internetu..... <i>with an access to the Internet</i>	62,3	29,0	29,6	26,7
bez dostępu do Internetu..... <i>without access to the Internet</i>	6,9	3,9	3,8	4,1
Drukarka..... <i>Printer</i>	40,2	16,0	16,5	14,0
Telefon komórkowy ..... <i>Mobile phone</i>	90,3	75,5	76,1	73,2
Pralka i wirówka elektryczna lub pralka automatyczna ..... <i>Washing machine and spin- dryer or automatic washing machine</i>	98,0	97,3	97,3	97,0
pralka i wirówka elektryczna ..... <i>washing machine and spin-dryer</i>	13,9	19,4	18,1	24,1
pralka automatyczna ..... <i>automatic washing machine</i>	91,1	85,5	86,6	81,4
Odkurzacz elektryczny ..... <i>Vacuum cleaner</i>	94,4	93,5	94,2	90,9
Chłodziarka lub zamrażarka ..... <i>Refrigerator or freezer</i>	98,6	98,6	98,6	98,3
chłodziarka ..... <i>refrigerator</i>	98,3	98,2	98,3	97,7
zamrażarka ..... <i>freezer</i>	27,9	25,5	25,9	23,7
Kuchenka mikrofalowa..... <i>Microwave oven</i>	53,3	35,8	36,5	32,9
Robot kuchenny..... <i>Food processor</i>	60,2	49,0	50,4	43,7
Zmywarka do naczyń..... <i>Dishwasher</i>	17,7	8,0	8,6	5,3
Rower (bez dziecięcego)..... <i>Bicycle (excludingt children's)</i>	62,9	49,0	49,6	46,7
Samochód osobowy..... <i>Passenger car</i>	60,2	35,4	38,6	23,2

a) Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.
a) Compiled on the basis of data at the end of particular quarters.

**TABL.48. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
W NIKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^{a)} W 2011 R.
W PORÓWNANIU DO 2010 R. (2010 R. = 100)
EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLE GOODS^{a)} IN RETIREES' AND PENSIONERS'
HOUSEHOLDS IN 2011 COMPARED WITH 2010 (2010=100)**

Przedmioty trwałego użytkowania <i>Durables</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Odbiornik kineskopowy ..... <i>CRT television set</i>	90,0	91,7	90,8	95,2
Odbiornik plazmowy lub ciekłokrystaliczny ..... <i>Plasma or LCD television set</i>	130,0	142,8	146,3	126,7
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej..... <i>Satellite television equipment</i>	104,7	107,5	107,3	108,6
Zestaw kina domowego ..... <i>Home theater system</i>	91,3	86,1	85,9	88,5
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)..... <i>Hi-fi stereo music system</i>	90,3	89,7	92,9	78,4
Odtwarzacz MP3..... <i>MP3 player</i>	87,1	84,1	87,1	75,5
Odtwarzacz płyt kompaktowych..... <i>CD player</i>	72,9	76,4	80,1	60,6
Magnetowid, odtwarzacz ..... <i>Videorecorder, video player</i>	76,7	81,8	82,2	78,1
Odtwarzacz DVD..... <i>DVD recorder</i>	95,4	98,8	100,1	93,8
Kamera wideo ..... <i>Video camera</i>	97,5	100,3	101,3	105,8
Aparat fotograficzny cyfrowy ..... <i>Digital camera</i>	100,9	102,5	103,2	100,3
Komputer osobisty ..... <i>Personal computer</i>	102,7	108,2	109,7	102,5
z dostępem do Internetu ..... <i>with an access to the Internet</i>	104,6	109,2	110,3	104,7
bez dostępu do Internetu ..... <i>without an access to the Internet</i>	93,9	107,7	110,5	95,1
Drukarka ..... <i>Printer</i>	97,0	97,9	99,9	89,1
Telefon komórkowy..... <i>Mobile phone</i>	101,7	105,4	106,7	100,6
Pralka i wirówka elektryczna lub pralka automatyczna ..... <i>Washing machine and spin dryer or automatic washing machine</i>	100,1	100,1	100,1	100,1
pralka i wirówka elektryczna ..... <i>washing machine and spin dryer</i>	81,5	84,3	82,0	90,4
pralka automatyczna ..... <i>automatic washing machine</i>	101,5	102,7	103,0	102,0
Odkurzacz elektryczny..... <i>Vacuum cleaner</i>	99,4	99,6	99,6	100,1
Chłodziarka lub zamrażarka ..... <i>Refrigerator or freezer</i>	99,7	99,7	99,6	100,0
Chłodziarka ..... <i>refrigerator</i>	99,8	99,7	99,6	100,1
Zamrażarka ..... <i>freezer</i>	85,6	87,5	86,9	89,4
Kuchenka mikrofalowa..... <i>Microwave oven</i>	101,3	103,2	103,9	99,6
Robot kuchenny ..... <i>Food processor</i>	95,3	95,1	95,3	94,7
Zmywarka do naczyń..... <i>Dishwasher</i>	112,7	119,8	119,1	115,5
Rower (bez dziecięcego)..... <i>Bicycle (without children's)</i>	97,9	96,9	96,7	97,8
Samochód osobowy <i>Passenger car</i>	101,1	102,8	104,3	94,8

a) Opracowano wg stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a) Compiled on the basis of data at the end of particular quarters.

**TABL. 49. TRUDNOŚCI GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
W ZASPOKAJANIU POTRZEB W 2011 R.
DIFFICULTIES IN SATISFYING RETIREES' AND PENSIONERS' NEEDS IN THEIR
HOUSEHOLDS IN 2011**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	% gospodarstw deklarujących brak możliwości realizacji danej potrzeby <i>% of households declaring no possibility to satisfy a certain need</i>			
Tygodniowy wypoczynek rodziny raz w roku..... <i>One week annual holiday</i>	59,4	70,9	67,7	83,9
Jedzenie mięsa lub ryb co drugi dzień ..... <i>Meal with meat or fish every second day</i>	15,7	22,3	19,7	32,5
Ogrzewanie mieszkania odpowiednio do potrzeb ..... <i>Replacing worn out furniture</i>	15,4	20,5	18,7	27,6
Wymiana zużytych mebli ..... <i>Replacing worn out furniture</i>	64,1	77,7	74,8	89,5
Kupowanie lepszej jakości odzieży ..... <i>Buying better quality clothes</i>	37,1	52,5	49,0	66,3

**TABL. 50. WYWIĄZYWANIE SIĘ GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
ZE ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH W 2011 R.
HONOURING FINANCIAL OBLIGATIONS BY RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS
IN 2011**

W ostatnim roku ze względu na problemy finansowe przynajmniej raz nie udało się uiścić w terminie <i>Last year, due to financial issue, at least once they could not pay on the fixed day</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	w %			
odstępnego za użytkowanie mieszkania..... <i>a compensation for dwelling usage</i>	18,1	21,0	16,5	36,1
stałych opłat związanych z użytkowaniem mieszkania (gaz, woda, elektryczność)..... <i>fixed charges which are related to dwelling usage (gas, water, electricity)</i>	12,1	9,5	8,1	14,9
opłat niezwiązanych z mieszkaniem (np. zdrowie, edukacja) ..... <i>charges, which are not related to dwelling (health, education)</i>	9,1	9,9	8,3	16,4
splat rat kredytu hipotecznego na użytkowane mieszkanie ..... <i>paying off a mortgage loan by instalments of dwelling which has been used</i>	4,8	5,8	4,7	11,7
splat rat kredytów, pożyczek innych niż kredyt hipoteczny na użytkowane mieszkanie ..... <i>paying off by instalments of loans, credits different from mortgage loan, regarding dwelling which has been used</i>	10,8	11,5	9,7	18,5

TABL. 51. MIESZKANIA UŻYTKOWANE PRZEZ GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2011 R.
DWELLINGS OCCUPIED BY RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	73,7	66,1	66,9	63,3
<i>Average usable floor space per household in m²</i>				
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe.....	2,82	2,58	2,62	2,43
<i>Average number of rooms used by household</i>				
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę.....	26,0	35,0	35,0	34,9
<i>Average usable floor space per capita in household</i>				
Przeciętna liczba osób na 1 pokój	1,00	0,73	0,73	0,74
<i>Average number of persons per room</i>				

TABL. 52. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ EMERYTÓW I RENCISTÓW W URZĄDZENIA I INSTALACJE TECHNICZNO--SANITARNE W 2011 R.
EQUIPMENT OF DWELLINGS OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN TECHNICAL AND SANITARY INSTALLATIONS IN 2011

Wyposażenie mieszkań w: <i>Dwellings equipped with:</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
		W %	In %	
Wodociąg.....	99,1	98,7	98,8	98,3
<i>Water-line</i>				
w tym z sieci	93,2	92,9	93,1	91,8
<i>of which from the central system</i>				
ustęp spłukiwany.....	95,6	94,0	94,5	92,1
<i>flushing toilet</i>				
Łazienkę	95,0	93,1	93,7	90,7
<i>Bathroom</i>				
ciepłą wodę bieżącą	94,7	92,8	93,7	89,6
<i>hot running water</i>				
w tym z sieci	27,4	25,6	26,9	20,5
<i>of which from the central system</i>				
gaz.....	92,0	92,9	93,4	91,0
<i>gas</i>				
w tym z sieci	54,3	56,7	58,5	49,9
<i>in which from the central system</i>				
centralne ogrzewanie	81,7	79,5	80,9	74,1
<i>central heating</i>				
w tym z sieci	40,4	42,5	44,0	36,9
<i>of which from the central system</i>				
Piece.....	18,2	20,4	19,1	25,7
<i>Heaters</i>				

TABL. 53. STAN MIESZKAŃ ZAJMOWANYCH PRZEZ GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2011 R.
CONDITIONS OF DWELLINGS OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2011

Użytkowane mieszkanie <i>Dwelling</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
% odpowiedzi tak <i>% of „yes” answers</i>				
Ma przeciekający dach, zawilgocone ściany, podłogi, fundamenty, butwiejące okna i podłogi ..... <i>It has a leaky roof, humid wells and floors, foundation, rotting windows and floors</i>	11,3	11,7	10,9	14,9
Jest narażone na nadmierny hałas pochodzący od sąsiadów lub z zewnątrz..... <i>It is exposed to excessive noise produced by neighbours or other outside source</i>	15,5	15,8	15,0	18,8
Jest położone w szczególnie uciążliwym otoczeniu ze względu na zanieczyszczenie środowiska (np. pył, dym, nieprzyjemne zapachy, zanieczyszczona woda) .. <i>It is located in a place, which surroundings are polluted by (for instance: dust, smoke, unpleasant smells, polluted water)</i>	11,7	11,5	10,9	13,8
Jest położone w rejonie zagrożonym przestępczością, przemocą, wandalizmem..... <i>It is located in an area, which is dangerous regarding crime, violence, vandalism</i>	7,3	7,3	7,0	8,6
Jest położone w rejonie o złej infrastrukturze ..... <i>It is located in an area, where infrastructure is bad</i>	7,5	7,4	7,0	9,1
Posiada balkon (taras), ogródek ..... <i>It has a tarrace, a garden</i>	80,4	79,0	80,5	73,2
Jest zbyt małe ..... <i>It is too small</i>	17,5	7,6	7,0	10,1
Jest zbyt duże ..... <i>It is too big</i>	3,9	6,4	6,3	6,9
Jest wystarczająco ciepłe w zimie ..... <i>It is warm enough during wintertime</i>	82,7	80,7	81,5	77,4
Jest wystarczająco chłodne w lecie ..... <i>It is cold enough during summertime</i>	72,3	72,5	73,4	68,7

TABL. 54. SUBIEKTYWNA OCENA SYTUACJI MATERIALNEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2011 R.
SUBJECTIVE OPINION ABOUT FINANCIAL SITUATION OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2011

Sytuacja materialna jest <i>Financial situation is</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	% gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację			
Bardzo dobra ..... <i>Very good</i>	2,2	1,1	1,3	0,5
Raczej dobra..... <i>Quite good</i>	21,0	14,9	16,6	8,3
Przeciętna..... <i>Average</i>	55,8	56,4	58,6	48,3
Raczej zła..... <i>Quite bad</i>	14,3	19,1	17,1	27,0
Zła..... <i>Bad</i>	6,7	8,4	6,4	15,9

TABL. 55. SUBIEKTYWNA OCENA STANU ZDROWIA EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2011 ROKU
SUBJECTIVE OPINION ABOUT HEALTH OF RETIREES' AND PENSIONERS' IN 2011

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	%			
Bardzo dobre ..... <i>Very good</i>	18,0	5,0	5,1	4,3
Dobre..... <i>Good</i>	39,8	21,0	21,8	17,4
Takie sobie, ani dobre, ani złe..... <i>Nor good, nor bad</i>	27,5	40,7	41,5	36,9
Złe..... <i>Bad</i>	12,3	26,9	25,5	33,3
Bardzo złe..... <i>Very bad</i>	2,5	6,4	6,0	8,1